

Vēsturiska dāvana savējiem

Foto - A.Kirsanovs

Kurš cits, ja ne mēs paši?! Uzrakstīts vārds saglabājas ilgāk, – ir pārliecināta gan tilženiete, lokālās vēstures pētniece, bijusī pedagoģe Aina Rakstiņa, gan Upītes Nemateriālās kultūras mantojuma centra direktors Andris Slišāns (foto). Ainas vairāku gadu darbs, vācot un dokumentējot vēsturiskas liecības par Tilžu ciemu, tās iedzīvotājiem un dzīvesstāstiem, beidzot rezultējies ar brīnišķīgu iznākumu – 6.martā Balvu Centrālajā bibliotēkā prezentāciju piedzīvoja vairāk nekā 300 lappuses bieža, skaista grāmata zilos vākos, kas atgādina pamatīgu enciklopēdiju. Grāmata “Tilža un tilženieši” uzskatāmi parāda to, ka jebkurā vietā cilvēks ir vērtība, un tikpat liela vērtība ir arī viņu atmiņas. Šis ir ne vien vērtīgs informācijas avots vietējiem, bet arī senāku laiku dzīvesziņa jaunajiem. Šobrīd grāmata izdota 500 eksemplāros, tā būs pieejama vietējās skolās, bibliotēkās un iegādei jebkuram interesentam.

Nākamajā
Padugumā

- **Tek kļavu sulas**
Dabas dziedinošais spēks
- **Vajag mežus, pļavas un vēju matos**
Saruna ar amatiereteātra režisori

Valsts konkursos iegūst augstāko vērtējumu

1. martā Balvu Mūzikas skolas pūtēju orķestris Latvijas izglītības iestāžu pūtēju orķestru Latgales un Vidzemes novadu skatē Madonā sarežģītākās grūtības pakāpes A grupā ar 46,33 punktiem ieguva Augstākās pakāpes diplomu. Savukārt 5.martā Līvānos notika izglītības iestāžu vokālās mūzikas konkurss “Balsis – 2024”. Šajā konkursā Balvu novadu pārstāvēja Balvu Mūzikas skolas vokālais ansamblis (A grupa – piedalās tikai mūzikas skolu kolektīvi) un Tilžas pamatskolas vokālais ansamblis “Varbūt” (B grupa – piedalās vispārīgglītojošo un interešu izglītības iestāžu kolektīvi). Abu ansambļu vadītāja ir Linda Vītola. Mūsu ansambļi startēja vidējā vecuma grupā un abi ieguva augstāko pakāpi ar visaugstāko punktu skaitu – Balvu Mūzikas skolas vokālais ansamblis – 49,9 punktus un Tilžas pamat-

Īsziņas

* Turpinājums 2.lpp.

skolas vokālais ansamblis “Varbūt” – 49,1 punktu. Izcils rezultāts!
Aicina izteikt viedokli

Par Baltinavas parka attīstības koncepciju pagasta pārvalde saņēmusi 9 ieteikumus papīra formātā un vienu ieteikumu e-pastā. Diemžēl aktivitāte no Baltinavas pagasta iedzīvotājiem bijusi zema. Baltinavas parks ir Baltinavas pagasta lepnums un viena no pagasta vizītkartēm, tāpēc ir ļoti svarīgi, kāds parks izskatīsies nākotnē. Pagasta pārvalde vēlreiz vēlas uzrunāt pagasta iedzīvotājus, īpaši jauniešus, izteikt domas par parka turpmāko attīstību, tāpēc viedokļu un ieteikumu sniegšanai pagarina termiņu līdz 2024.gada 15.aprīlim.

Vārds žurnālistam

Aija Socka

Televīzijas raidījumā "Kultūrdeva" filozofe Skaidrīte Lasmane uzsvēra, ka cilvēki dzīvo tajā pasaulē, kuru viņi redz. Vārdi, kas liek aizdomāties. Jāatzīst, ka dzīvē ir daudz, tā teikt, mazo pasauli, ko ļaudis sev vai citiem rada un rāda. Kad viesojas augstas amatpersonas, kā zināms, mēdz rādīt lielas, turīgas un skaistas pasaules, bet parastais cilvēks ikdienā dzīvo un redz arī citas – pieņemtas, dažbrīd arī nožēlojamās pasaulītes. Savulaik, strādājot Zemgales puses skolās, pārsteidza skolēnu iespēja brīvdienās ceļot uz tālākām, siltākām zemēm. Rīgas tuvums un darba iespējas viņu vecākiem ļauj ieguldīt līdzekļus bērnos. Ikdienā un ceļojumos jaunā paaudze redz 'pasauli', kas atšķiras no mūspusē ierastās. Dzirdot nievājošus izteikumus par lauku skolu audzēkņiem un viņu zināšanām, nevaru piekrist, ka skolēni laukos sliktāk mācās vai viņiem trūkst zinošu skolotāju. Tas, ka Latgales laukos dzīvojošiem bērniem ir mazāk iespēju ceļot, kaut vai iepazīt dzimto Latviju, apmeklēt kopā ar ģimeni ievērojamas vietas un vērtīgus pasākumus, šķiet, tomēr ir taisnība. Liela daļa Latgalē dzīvojošu bērnu vecāki nav tik turīgi, lai brīvdienas saturīgi pavadītu ārpus mājām...

Skolēniem šonedēļ pavasara brīvdienas – laiks, kad atpūsties un gūt iedvesmu un jaunas emocijas. Lai izdodas pavadīt šo laiku patīkami un lietderīgi!

Latvijā

Latvijā zog vairāk? Latvijā pieaug izkrāptās summas no Eiropas Savienības (ES) fondu līdzekļiem. Vislielākās summas ir krāpniecības shēmās, kuras saistītas ar pievienotās vērtības nodokli (PVN). Lietās, kuru izmeklēšanu pērn sāka Eiropas Prokuratūra, aprēķinātie zaudējumi tuvojās 42 miljoniem eiro. Igaunijā un Lietuvā izkrāptās summas ir mazākas. Eiropas Prokuratūra sagatavojusi biezu žurnālu ar visa pagājušā gada statistiku. Lietuvā pērn – 11 izmeklēšanas, nodarītie zaudējumi Eiropai – ap 34 miljoniem eiro. Igaunijā tikai viena izmeklēšana. Savukārt Latvijā pērn sāktas 16 lietas un aprēķinātais kaitējums ir teju 42 miljoni eiro.

Plāno atjaunot pastiprinātu robežapsardzības režīmu Latvijas un Baltkrievijas pierobežā. Atjaunojoties migrantu plūsmām, Iekšlietu ministrija (IEM) rosina tuvākajā laikā Latvijas un Baltkrievijas pierobežā atjaunot pastiprinātu robežapsardzības režīmu. Pastiprinātu robežapsardzības režīmu plānots noteikt no 13.marta līdz 12.septembrim. Ziemas mēnešos Baltkrievijas atbalstītā migrantu plūsma uz Latviju apstājas, un pēc 2024.gada 10.februāra pastiprinātais robežapsardzības režīms vairs netika pagarināts. Tomēr tagad atkal vērojama nelegālās migrācijas spiediena atjaunošanās, tāpēc Valsts robežsardze aicina atjaunot pastiprinātu robežas apsardzību.

Rēzeknes pilsēta – par, novads – pret. Iecerēts, ka 2029.gadā pašvaldību vēlēšanas vairākās valstspilsētās un novados notiks vienotā administratīvajā teritorijā. Šāda pārvaldības maiņa un likuma norma skars arī Rēzekni un tai blakus esošo novadu. Vienprātības par apvienošanu šobrīd gan nav – pilsētas vadība uzskata, ka kopīga saimniekošana būs efektīvāka un izdevīgāka abām pusēm, savukārt novada pašvaldība tam kategoriski nepiekrīt un jau šomēnes rīkos iedzīvotāju aptauju.

Plāno prasību reģistrēt kaķus un istabas sēskus. Saimniekiem un pavairotājiem varētu noteikt pienākumu reģistrēt ne tikai suņus, bet arī kaķus un istabas sēskus. To paredz Veterinārmedicīnas likuma grozījumi, ko sāksī skatīt Saeima. Pret izmaiņām iebilst Veterinārārstu biedrība, norādot uz priekšlikumu par totālo "mikročipošanu" kaķiem. Saeima pirmajā lasījumā atbalstīja attiecīgos grozījumus, kas paredz noteikt pienākumu mājās dzīvnieka – suņa, kaķa vai istabas sēska – īpašniekam vai turētājam, kurš pavairo dzīvnieku, reģistrēt dzīvnieka pavairošanas faktu, izdarot atzīmi mājās dzīvnieku reģistra datubāzē. Turklāt mājās dzīvnieku pavairotājiem būtu pienākums būt apmācītam mājās dzīvnieku labturības un aizsardzības jomā. Mājās dzīvnieku pavairotājus uzraudzīs un kontrolēs Pārtikas un veterinārais dienests.

(Ziņas no www.lsm.lv)

Vēsturiska dāvana savējiem

* Sākums 1.lpp.

"Šodien manai tantei Aina Rakstiņai lieli svētki – viņas iznākušās grāmatas prezentācija un dzimšanas diena. Ilgi lolotā grāmata Tilžā bijusi viena no svarīgākajām un apspriestākajām tēmām gadu gadiem. Pēc tam tā kaut kur aplusa un ticamības moments arī pazuda. Un, tikko pazuda ticamības moments, pēkšņi parādījās grāmata," atklājot svētkus, klātesošajiem teica tilženiešis, muzikants Zintis Krakops.

Grāmatas tapšana ir ilgs un smags darbs, kas nevainagots ar rezultātu bez komandas atbalsta un zināšanām. Upītes Nemateriālās kultūras mantojuma centra direktors Andris Slišāns ar grāmatas autori ir pazīstams jau ilgāku laiku, bet viņu ciešā sadarbība grāmatas tapšanā aizsākās pirms diviem gadiem, kad atskanēja telefonzvans un Ainas tiešais jautājums, – Andri, tu palīdzēsi izdot grāmatu? "Sākumā domāju, – laikam tomēr jāatsaka, ko es Tilžai grāmatu rakstīšu. Bet tad nolēmu, – nu, lai būtu! Palīdzēšu. Bet vispirms bija vajadzīgs manuskripts. Tad Ainas daudzu gadu lielais darbs no burtnīcām, pierakstiem un pieejamās informācijas tika salikts kopā, un pagājušogad mēs saņēmām atbalstu grāmatas izdošanai. Man šķiet, es nemeloju, bet šī ir pirmā un vienīgā Tilžas enciklopēdija, tieši tāpēc tik vērtīga. 25 grāmatas vispirms gribam dāvināt Rutai Cibulei un bibliotēkai, lai katrā novada pagastā būtu Tilžas grāmata. Lai citiem ciemiem un pagastiem būtu zila skaudība, ka šeit tāda smuka grāmata ir," ar smaidu vēlēja A.Slišāns.

Daudz kas palika neuzrakstīts

Būdama pedagoģe, Aina Rakstiņa ziņa, cik svarīgas ir vēstures liecības, tādēļ gadu gadiem savās vēstures stundās ar klašu skolēniem devās uz muzeju, pie vietējiem cilvēkiem un apmeklēja kapsētas. "Gribot negribot nācās secināt, ka par Tilžu kā apdzīvotu vietu un tās iedzīvotājiem materiālu nav īpaši daudz. Bija par izlokšni, par izsūtītajiem, bet par pašu ciemu – ievērojami mazāk. Tad arī radās doma pievērsties materiālu vākšanai. Pirmie arhīvu materiāli manās rokās nonāca pēc 1990.gada, kad devos uz Rīgu. Atceros, ka pēc tam vēl Latvijas dzimšanas dienā tilženiešiem mūsu kultūras namā nolasīju lekciju par Tilžas ciemu un tās iedzīvotājiem 1920.-1930.gados," atklāj grāmatas autore. Viņa atzīst, ka ceļš no pirmajām iegūtajām vēstures liecībām līdz grāmatas izdošanai bijis garš – pagājuši vismaz 30 gadi, no kuriem pēdējie trīs – ļoti intensīvā darbā. Autore secina, ka pats interesantākais process bija tikšanās ar cilvēkiem un viņu iztaujāšana: "Kopumā izrunājos ar aptuveni 400 cilvēkiem – daudzus satiku klātienē, savukārt ar citiem runāju pa telefonu. Grūtākais bija iegūt fotogrāfijas, jo diemžēl ne katrs bija gatavs padalīties ar savu vēstures liecību. Piekritu, ka uzrakstīt grāmatu par vēsturi ir savādāk nekā romānu – daudz ko uzzināju, bet daudzas lietas arī neuzrakstīju..., tas paliks starp mani un stāstītājiem. Iedziļināšanās vēsturiskajos notikumos man ļāva gūt vērtīgas atziņas par to, ka vecāku un vecvecāku negatīvā rīcība iespaido viņu pēcteču dzīves gājumu. Diemžēl par sli-

Foto - A.Kirsanovs

Radošā komanda. Bez grāmatas autore Aina Rakstiņas (otrā no kreisās) ne mazums puķu un zināšanu tās izdošanā pielika arī viņas komanda – Andris Slišāns, Sarmīte Vorza (pirmā no labās) un Ruta Cibule. Katru nedēļu noteiktā dienā un noteiktā stundā Aina pavadīja Balvu Centrālajā bibliotēkā, kur notika ļoti nopietns darbs, jo viņa veda fotogrāfijas, par tām stāstīja, savukārt Sarmīte visu pierakstīja. Tā, visiem cieši sadarbojoties, tapa šī grāmata. "Noteikti vēl atradīsies kļūdas, kas palika neizlabotas, arī cilvēki, kuri uzskata, ka viņiem vajadzētu būt šajā grāmatā, bet viņu tur nav. Taču tāpat tas ir skaists sākums, Aina. Paldies par tavu izturību un to, ka sasniedzi galamērķi," vēlēja bibliotēkas direktore Ruta Cibule.

Foto - no personīgā arhīva

Selfijs ar novada priekšnieku. Sveicot grāmatas autori, Balvu novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs atklāja, ka par grāmatas nosaukumu viņam gribētos teikt nevis "Tilža un tilženieši", bet "Tilžai un tilženiešiem". "Patiesībā tā ir dāvana Tilžai un tilženiešiem no ļoti drosmīga cilvēka, jo vārds cilvēks grāmatu uzrakstīt nevar. Vajadzīga ļoti liela drosmība, lai to atļautos, lai dalītos ar savām domām, vēl jo vairāk rakstītu par vēsturi, jo vēstures interpretācijas par katru notikumu ir ļoti daudz. Lai daudz varonīgu darbu arī priekšdienās," vēlēja novada vadītājs.

tajiem darbiem vēlāk maksā šo cilvēku bērni un mazbērni," secina Aina Rakstiņa.

Pēc grāmatas prezentācijas svētkiem autore atklāja, ka jūtas vairāk nekā gandarīta. "Paldies cilvēkiem par puķu jūru, konfekšu kastēm un, protams, daudzajiem labajiem vārdiem. Biju ļoti priecīga, ka ar mani kopā šajā svinīgajā mirklī bija ne tikai tilženieši, radi, paziņas un citi interesenti, bet arī trīs klasesbiedrenes

– labākā draudzene kopš 5.klases Emerita Brenčeva, kā arī Dagnija Namsone un Anita Magina. Taču ar to jau grāmatu izdošanas stāsts nebeidzas. Man plānā jau nākamā grāmata par Jaunavu Mariju, jo ļoti daudz ģimenes saņēmušas palīdzību no viņas. Un tādu gadījumu nav maz. Atliek tikai savākt līdz galam materiālus, apkopot, un tad jau atkal varēs rakstīt," teica tilženie Aina Rakstiņa.

Saruna ar amatierteātra režisori

Svarīgi būt dabā un klusumā ar sevi

Aija Socka

Marta sākumā Balvu Kultūras un atpūtas centrā interesentiem bija iespēja vērot Tilžas Kultūras un vēstures nama bērnu un jauniešu dramatiskā kolektīva "Spogulēni" izrādi "Spēlējam "Balto grāmatu"!". Sarunā kolektīva vadītāja INESE DAUKSTE dalās pārdomās par teātri un dzīvi.

Kā izvēlējāties iestudēt darbu, kas veidots pēc J.Jaunsudrabiņa "Baltās grāmatas"?

– Iesākumā nemaz nebija domāts, ka jaunieši nopietni varētu ķerties pie "Baltās grāmatas" iestudēšanas. Bija beigusies mājsēde un attālinātās mācības, kad beidzot visi sastapāmies mēģinājumos. Sākumā kolektīvā bijām tikai astoņi dalībnieki. Pirmais lielais uzdevums bija 2022.gada Mātes dienas koncertā. Iestudējām dažas etides ar dzejoļiem un dziesmu. Mācījāmies caur sevi ar ķermeni, kustībām, valodu un sadarbošanos ar partneriem nodot informāciju skatītājiem. Jā, tas nebija ierasts priekšnesums – noskaitīt dzejoli vai norunāt dialogu –, tas bija mazu etižu savijums kopīgā ansablī. Tā mēs iesākām. Rudenī nāca klāt jauni dalībnieki, kļuvām lielāki skaita ziņā – 14 cilvēki. Jaunieši aizrāvās ar skatuvi, līdz ar to kolektīvā iesaistīja arī draugus. Atceros, viena mamma teica: "Atnāk mans dēls mājās un paziņo, ka ies uz teātri. Ko? Tu taču vārdu nevari dabūt pār lūpām publikā!" Citi vecāki atkal pārdzīvo: "Jau dzied un dejo, vai tad nebūtu gana." Bet teātris ir iemānījies savā pasaulē un tur cieši. "Spogulēni" ir kļuvuši cieši kā viens vienots veselums. Tagad esam 15 dalībnieki.

Bet, atgriežoties pie "Baltās grāmatas", atceros, – Tilžas Kultūras un vēstures namā gatavojās Ziemassvētkiem, un arī mums vajadzēja kaut ko atbilstošu sameklēt priekšnesumam. No "Straumēniem" jau bija fragments, arī R.Blaumaņa "Kā Zemītis pašu nelabo redzēja" bija iestudēts. Paņēmu "Balto grāmatu" un uzgāju stāstu "Spoki". Vēlās krēslas stundās saimes ļaudis salasījās uz vakarēšanu un stāstīja stāstus par spokiem, ķēmiem un miroņiem. Der! Nolasīju stāstu priekšā jauniešiem, un vienojāmies iestudēt.

Kā noritēja mēģinājumi?

– Sākām ar vecu ļaužu – savu vecvecāku – novērošanu: kā iet, apsēžas, kā pieceļas un pastaigājas, kā ēd un dzer, kā smērē sviestmaizi, kā smejas vai dusmojas... Jaunieši vēroja un mēģinājumos parādīja. Vērojām un analizējam, mēģinājam un atdarinājam. Interesants process, visiem patika. Tapa stāsta "Spoki" dramatisējums, sadalījām runājamās tekstus. Runājām tekstus un darbojāmies kā veci cilvēki. Aizrāujoši – esam pavisam citi cilvēki, bet tam ir jāpārkāpj pāri. Nebija viegli atvērties un ļauties, arī balsi pārveidot un iejusties tēlā psihofiziski. Katrs mēģinājums sākās ar iesildīšanos un dažādiem vingrinājumiem, tikai tad ķērāmies pie materiāla.

Kad teksti bija nedaudz apgūti, ņēmām sajūtu mēģinājumu – sasadāmies kultūras nama zālē uz grīdas aplī, tumsā un klusumā, kur deg tikai neliela sveces liesmiņa. Stāstījām savus stāstus un šķita, ka tiešām "kāds tā ar pirkstu galiem pa muguru nobrauc...". Atceros, kā Samanta atzinās, ka, stāstot savu stāstu par balto stāvu tumsā, viņai tiešām šķita, ka kāds stāv aiz muguras...

Tad nāca klāt darbi, ko vakarēšanā darīt, un vēl, un vēl... Katrs mēģinājums arvien citādāks un grūtāks, bet interesantāks. Jaunieši no mājām atnesa vecsmātes lakatus, Andžejs – savu vectēva kreklu un zeķes, kurās ieadīta veca dziļa – no vecvecāku laikiem. Stāstam ir pievienotā vērtība. Tā sākās mūsu "Spēlējam "Balto grāmatu"!".

Vēlāk, izspēlējot savas manas bērniņas spēles, dramatisējām stāstu "Mūsmājas". Stāstā mēs esam bērni – bezbēdīgi un ļautri, azartiski un blēņu pilni. Mati plīvo, zib basās kājas un garās kleitas – svilpojām, dauzāmies, arī ķildojāmies, plēšāmies un stāstām par mājām.

Ar šiem diviem stāstiem ("Mūsmājas" un "Spoki") piedalījāmies Balvu novada amatierteātru skatē pagājušajā gadā un saņēmām augstāko novērtējumu un augstāko pakāpi. Bijām patīkami pārsteigti un savijoti. Tikām izvirzīti uz Latvijas Nacionālā kultūras centra "Gada izrādi 2023".

Turpinājam dramatisēt stāstus no "Baltās grāmatas". Piedabūt lasīt jauniešus ir grūti, daļu stāstu izvēlējamies tikai tāpēc, ka nosaukumi šķita interesanti, kā, piemēram, "Klibais Jurks", "Pūstais ūdens", "Žurkas", "Melnie vēži". Pie stāstiem nāca klāt pašu jauniešu izdoma, fantāzijas, partnerība un spēles prieks. Esam "Baltās grāmatas" stāstos aizvien dziļāk un dziļāk. Katrs mēģinājums ir apmeklēts intensīvi un strādāts

Režisore Inese Daukste. Atbildot uz jautājumu, vai ir jau padomā jauni darbi uz skatuves vai dārzā, viņa saka: "Vairs nedomāju un lielus plānus nekaļu. Viss notiks – lēnām un nesteidzīgi. Lai tikai pietiek laika sev..."

Foto - no personīga arhīva

no sirds – līdz pagurumam. Tuvojoties skatei, ar piektdienas pēcpusdienām vairs nepietika, tikāmies arī sestdienās un svētdienās. Bez kurnēšanas un čīkstēšanas. Teātris ir kļuvis tuvs.

Ko ar iestudējumu vēlējaties pateikt un atgādināt skatītājiem?

– Mūsu vēstījums nav par Janci, bet par mums pašiem, "Spogulēniem". Tas ir stāsts par uzdrīkstēšanos, varēšanu, pieņemšanu, pārtapšanu un pieaugšanu. Jancis ir palīdzējis mums pieaugt. Mūsu stāstos uzplaukst bērnu dienas, pieaugušo ikdiena, veco ļaužu pārdomu brīži. Iestudējums lika plašāk atvērt acis un ausis un, ieraugot apkārtējo dabu un sadzīves pasauli, aizceļot tālā pagātnē. Jā, un dzīve paiet kā viens elpas vilciens, kā spēlējoties...

Ja jāizvēlas trīs labas lietas, ko kopā ar kolektīvu esat piedzīvojuši, kuras tās būtu?

– Mēģinājumi. Katrs mēģinājums ar jauniešiem ir viena smaga, bet fantastiska lieta. Šķiet, esmu pārtraukusi tikai vienu mēģinājumu, jo nekas nebija sanācis. Kopā būšana. Man ļoti patīk būt kopā ar jauniešiem, redzēt viņus smaidīgus un laimīgus. Patīk klausīties viņu sarunās, jokos, ieklausīties pārdomās un uzskatos. Ar viņiem es jūtos jauna. Uzstāšanās. Katra uzstāšanās mums ir liels, kopīgs emocionāls piedzīvojums un pārdzīvojums. Nav aprakstāmas sajūtas, kādas mūsos deg pēc tam...

Vai katra izrāde ir kā atskaites punkts par paveikto?

– Pie izvēlētā materiāla strādāju, cik nepieciešams. Iestudējuma būtu jābūt gatavam tad, kad tas ir gatavs, nevis noteiktā mēnesī vai datumā. Bet reāli ir citādāk. Pašai vairāk patīk pats iestudējuma tapšanas process. Tas ir kaut kas aizraujošs! Un reizē arī graužošs – naktis nevari normāli aizmigt, domā un domā... Kā? Kā to izdarīt? Varbūt pamēģināt tā? Kad izrāde gatava un nodota skatītājiem, tā sāk dzīvot savu dzīvi. Reizēm ir garlaicīgi ķerties pie izrādes atkārtotas mēģinājuma, vienīgi, ja ir konkrēti zināms, kas iepriekšējā reizē nav izdevies.

Pedagoga zināšanas un pieredze palīdz vadīt kolektīvu?

– Jā, lai gan neesmu īpaši par to domājusi, droši vien šīs profesijas ir tik cieši manī, ka īsti nejūtu atšķirību. Viena papildina otru – viennozīmīgi. Režija palīdz pedagoga darbā, un otrādi. Pedagogam ir jābūt labam aktierim, jo kā tad citādāk noturēsi skatītāju (skolēnu) uzmanību?

Kas dramatiskā kolektīva vadīšanā ir īpašs un vilinošs? Kādi ir Jūsu aktieri?

– Svarīga ir kopā būšana un elpošana vienā elpā. Grūtības ir mēģinājumu ikdiena, bet kopīgi pārvarēt tās ir vieglāk. Svarīgs plecs, padoms, pacietība un empātija. Katrs aktieris man ir svarīgs, tāpēc katra aktiera aiziešanu no kolektīva uztveru personīgi. Man ir svarīgi zināt, vai aktieris sevi gatavs ziedot radošam darbam ar lielu atdevi, kas nozīmē regulāru mēģinājumu apmeklējumu un teksta apgūšanu mājās. Ir jābūt gatavam atvērt savu maciņu, lai iegādātos kādu rekvizītu vai apģērbu izrādei. Teātris prasa lielus ieguldījumus, tā nu tas ir. Paldies maniem aktieriem Tilžas amatierteātri "Spogulis", paldies Balvu Kultūras un atpūtas centra Teātra studijas aktieriem! Sīrsnīgs sveiciens maniem bijušajiem aktieriem no Vectilžas amatierteātra "Melnais kaķis"!

Pašdarbības kolektīvi priecē ne tikai vietējos pasākumos, bet dodas arī uz citiem novadiem. Kuri no**braucieniem joprojām ir spilgtā atmiņā?**

– Ar Tilžas amatierteātri "Spogulis" savulaik spēlējām R.Blaumaņa lugu "No saldenās pudeles". Es vēl nebiju kolektīva vadītāja, tāpēc spēlēju Mariju. Ar šo izrādi braucām uz viesizrādi Blaumaņa dzimtajos Brakos. Tā bija neapraķstāma sajūta, ko spilgti atceros vēl šodien un droši vien citi aktieri arī. Kad beidzu amatierteātru kursus pie Valda Lūriņa, rīkojām salidojumus un braucām viens pie otra ar izrādēm. "Spogulis" brauca uz Grundzāli, kur spēlējām "Ak, maigā sirsniņa!" un patīkamā atmosfērā pavadījām visu dienu. Atmiņā salidojums Lejasciemā ar vienreizējiem piedzīvojumiem, arī ciemošanās Mērdzenē, Vabolē, Subatē. Ar Balvu KAC Teātra studiju bijām amatierteātru salidojumā Ventspilī. Ļoti siltas atmiņas. Ar Vectilžas amatierteātri "Melnais kaķis" izbraukājām Latviju krustu šķērsu! Agrāk braucām biežāk, tagad sanāk retāk.

Kultūras pasākumi bieži vien ir jautra un dzīvespriecīga kopā būšana. Kas ikdienā ir tās lietas, par kurām domājat kļūst mazliet skumji?

– Cilvēku resurss izsīkst un kolektīvu dalībnieku rindas kļūst plānākas. Katru sezonu meklē jaunus dalībniekus, meklēšanā iesaistās arī esošo kolektīvu pārstāvji un kultūras namu vadītāji. Katru sezonu kolektīvi balansē uz izžušanas robežas. Arī dramaturģijas materiāls kļūst arvien plānāks un mazvērtīgāks. It kā lugu ir daudz, bet, kad izlasi, *neizķeras un nedeg*. Ļoti grūti ir atrast labu materiālu. Nākas vien ķerties pašai klāt kādai grāmatai un dramatisēt. Pagājušo gadu tapa garšīgi "Mazpilsētas mazstāstiņi" Balvu Kultūras un atpūtas centra Teātra studijai un "Baltās grāmatas" stāstu dramatisējumi jauniešiem.

Kādas izrādes Jums patīk vērot uz profesionālā teātra skatuves?

– Esmu priecīga par iespēju redzēt kvalitatīvus iestudējumus, ko piedāvā "teātris zip". Patīk izrādes, kurās jūtami jaunas formas meklējumi, neierasti un neparasti stāsti, mazāk komēdijas. Izvēlos teātra trupās "Kvadrifrons" vai teātra "DDT" iestudējumus, jo tie ir saturiski bagātāki, ar brīvāku spēles formu. Patīk izrādes, kurās izmanto stāstījuma formas jeb stāstu dramatisējumus ("Kur pazuda saimnieks?", "Miljons labu lietu" (Liepājas teātris), "Kalendārs mani sauc", "Meža meitas" (Valmieras teātris). Man patīk, ja pēc izrādes noskatišanās ilgi par to domāju. Tas man ir svarīgi. Jāsaka paldies Nemateriālās kultūras mantojuma centram "Upīte" par iespēju baudīt kvalitatīvas izrādes klātienē. Tas ir milzīgs ieguvums novada publikai.

Spilgti atmiņās dzīvo izrādes, kurās aktieris izdzīvo sevi fiziski un morāli smagas lomas, kas apliecina aktiera darba grūto pusi ("Piāfa", Liepājas teātris; "Sievietes daļas", Nacionālais teātris). Mīļākā izrāde pašreiz ir "Ziedonis. Lācis. Virieši". Šo izrādi skatījos televizora ekrānā, bet tās spēcīgais strāvājums pat caur ekrānu reāli *izsīta korķus!* Ceru apmeklēt šo izrādi klātienē.

Kādiem vaļaspriekiem rodat laiku brīvos brīžos?

– Kad atnāk vasara un beidzas aktīvā kultūras sezona un skolas laiks, ir laiks pievērsties mājai, pagalmam, dārzam un siltumnīcai. Tie ir mani mazie svētki. Man ļoti patīk ceļot, pēdējā laikā to daru biežāk un izvēlos kādu tālāku ceļojumu. Patīk vienkārši sēsties mašīnā un aizbraukt, izstaigāt kādu Latvijas mazpilsētu vai izmest riņķi pa lauku ceļiem. Man ir svarīgi būt dabā un saplūst ar to, kā arī pabūt ar sevi klusumā.

Vieglatlētika

Senioriem bagātīga medaļu raža Kuldīgā

2.martā Kuldīgas vieglatlētikas manēžā notika Latvijas Sporta veterānu (senioru) savienības 61.sporta spēles vieglatlētikā telpās. Sacensībās piedalījās vairāk nekā 300 sportisti – veterāni no 23 Latvijas novadiem.

Viskuplākā pārstāvniecība bija Rīgai (31 sportists), bet no lauku reģioniem – Tukumam (26 sportisti). Savukārt Balvu novada komanda sacensībās piedalījās sešu sportistu sastāvā (attēlā), kuriem izdevās sasniegt šādus rezultātus:

Vecuma grupa "40+"

EGONS LĀCIS uzvarēja lodes grūšanā (rezultāts – 13,65 metri);

Vecuma grupa "50+"

ŽANNA IVANOVA, pirmo reizi piedaloties šāda mēroga sacensībās, sīvā cīņā izcīnīja bronzas medaļu trīs kilometru soļošanā (rezultāts – 21:40,64). Ž.Ivanova no 2.vietas atpalika tikai par piecām sekundēm;

Vecuma grupa "60+"

INĀRAM SUPREM 60 metru skriešanā – 3.vieta, 200 metru skriešanā – 3.vieta, 800 metru skriešanā – 2.vieta. Savukārt JĀNIM CIRCĀNAM 60 metru skriešanā – 5.vieta, 200 metru skriešanā – 4.vieta, 800 metru skriešanā – 6.vieta;

Vecuma grupa "70+"

ĒRIKAM APŠENIEKAM 200 un 800 metru skriešanā – 2.vieta, bet 60 metru skriešanā – 3.vieta. Savukārt JĀNIS STRAPCĀNS lodes grūšanā izcīnīja bronzas medaļas vērtu 3.vietu.

Nākamās sacensības Balvu novada vieglatlētiem notiks jau ārā stadionos. Tuvākās no tām būs jūnijā un jūlijā, uz kurām mūspuses sportisti noskaņoti doties jau daudz kuplākā skaitā.

Foto - no personīgā arhīva

Problēmu daudz. Kā ar risinājumiem?

Balvos applūst daudzdzīvokļu māju pagrabi

Februāra otrajā pusē, sākoties atkusnim, slapjdraņķis salu un sniega segu zem kājām nomainīja ne tikai Balvu pilsētas ielās, bet ūdens līmenis strauji palielinājās arī atsevišķu daudzdzīvokļu māju pagrabtelpās. Turklāt tā ir problēma, ar ko daudzstāvu namu iedzīvotājiem jāsadzīvo jau ne pirmo gadu un ne tikai Balvos.

Par iespējamo applūšanu brīdināja jau iepriekš

Viena no daudzdzīvokļu mājām Balvos, kas jau kādu laiku saskaras ar pagrabtelpu applūšanu sniega kušanas un ilgstoša lietus laikā, ir Ezera ielā 16. Mājas vecākā RUDĪTE ZIEMELE uzsver, – tas, ka mitrums nonāk pagrabā, atsevišķos gadījumos varētu būt pieņemami. Trauksme netiek celta pat tad, ja pavasaros ūdens līmenis pagrabtelpās zemākajās vietās ir četri līdz pieci centimetri, jo, kā spriež balveniete, mūsu dabas un klimatisko

apstākļu īpatnības un fizikas likumus neviens nav atcēlis, tādēļ ar to jāreķinās. "Lai gan pilnīgi normālā situācijā ūdenim pagrabtelpās, protams, nevajadzētu būt vispār. Taču, ja tas pēdējo trīs gadu laikā notiek regulāri un ūdeni mirkst pat elektrības sadales skapis, uz to jāreaģē nekavējoties, jo tiek radīts būtisks apdraudējums ne tikai mājas tehniskajam stāvoklim un iedzīvotāju īpašumiem, bet arī cilvēku veselībai un pat dzīvībai. Tā 24.februārī no mājas pagraba tika izsūkņētas un izvestas aptuveni 70 fotogrāfijā redzamās mucas ar ūdeni. Ūdens sūkņēšanas darbi turpinājās arī pēc tam. Ja mājā Ezera ielā 16 šāda problēma aktualizējusies tikai pēdējos gados, tad blakus esošajā namā Ezera ielā 18 mitrums pagrabtelpās jau ir mūžsēns stāsts, par ko gan mājas pārvaldnieks "SAN-TEX", gan arī pašvaldība ir informēta. Šoreiz par to, ka mājas Ezera ielā 16 pagrabā sniega kušanas rezultātā mitrums un ūdens līmenis strauji

paaugstinās, pārvaldnieku informēja 22.februārī, lai situāciju izvērtētu, rīkotos un speciālistiem nevajadzētu strādāt savās brīvdienās, ko nevēlos nedz es, nedz arī pārējie mājas iedzīvotāji. Pēc divām dienām, 24.februārī, kad ūdens līmenis bija sasniedzis kritisko atzīmi, iedzīvotāji zvanīja atbildīgajiem speciālistiem un cēla trauksmi. Liels paldies viņiem par to – tā ir atbildīga rīcība. Jā, ir atsevišķas avārijas situācijas, kuras nevar iepriekš paredzēt, bet konkrētā situācija bija paredzama. Sagaidīt aktīvāku rīcību, lai pasargātu savu īpašumu no pārmērīgas ūdens ietekmes, nebija nedz mana, nedz mājas iedzīvotāju vienkārši kaprīze," uzsver R.Ziemele.

Jebkurā gadījumā mājas vecākā par paveiktajiem ūdens sūkņēšanas darbiem vēlas pateikt īpašu 'paldies' "SAN-TEX" komunālīnženierim Aivaram Pugejam, kurš uzņēmas atbildību, organizēja atbilstošu rīcību savā brīvdienā un spēja motivēt komandu. "Paldies arī visiem tiem darbiniekiem, kuri brīvdienā atteica kopā būšanu savai ģimenei un aktīvi rīkojās, lai mazinātu ūdens līmeni pagrabos. Ar situāciju uz vietas iepazinās arī "SAN-TEX" direktors Egons Strumpe. Tāpat ļoti augstu novērtēju iedzīvotāju līdzdarbošanos. Par iespējamajiem iemesliem ir informēta Balvu novada pašvaldība un ļoti ceram, ka tiks pieņemti atbildīgi lēmumi un paveikti visi nepieciešamie darbi, lai šī gada laikā novērstu esošās situācijas cēloņus!" cer mājas Ezera ielā 16 vecākā.

Aicina uz savstarpēju sadarbību

R.Ziemele piebilst, ka viens no veidiem, lai atrisinātu pagrabtelpu applūšanu, viņai tika piedāvāts iegādāties ūdens sūkni: "Jā, to esam gatavi darīt, bet uz kuriem tad to ūdeni pumpēsim? Zālājā? Tādējādi mēs tikai radīsim veltīgu ūdens cirkulāciju pa apli, vienlaikus sūkņa darbības nodrošināšanai tērējot naudu elektroenerģijā. Varbūt tad labāk naudu, par kuru iegādāsimies sūkni, ieguldīsim notek-

Ūdens sūkņēšanas darbi. "SAN-TEX" darbiniekiem sūkņēt ūdeni no akām pie daudzdzīvokļu mājas Ezera ielā 16 nācās nedēļas garumā.

ūdeņu tīklu sistēmas sakārtošanā, jo sūkņa iegāde jau nerisina problēmas pamatcēloni."

Balveniete uzsver, ka šādi priekšlikumi un iniciatīvas no atbildīgajiem pašvaldības speciālistiem viņu absolūti neapmierina, jo tie nedod nekādu rezultātu. Šajā sakarā R.Ziemele atzinīgi novērtē sadarbību ar iepriekšējo novada domes vadību, kā piemēru minot stāvlaukuma noasfaltēšanu un labiekārtošanu pie Balvu Kultūras un atpūtas centra. "Viņi uzklausa un sadzirdēja mūsu māju iedzīvotājus un apzinājās problēmas, tajā skaitā sakārtojot arī daļu gājēju ceļu, kas atrodas pie stāvlaukuma un ir tiešā pašvaldības atbildībā. Vēlētos, lai arī turpmāk problēmsituācijas tiktu aplūkotas kaut daudz plašāk un pašvaldības speciālists nāktu pie mājas vecākajiem un skaidrotu, ka, lūk, mēs šobrīd darām to un to, jautātu, kādas ir mūsu problēmas un kā tās varam kopīgi risināt. Savukārt mājas vecākais šo informāciju nodos iedzīvotājiem. Vienmēr esmu bijusi par savstarpēju sadarbību, jo tikai tā iespējams virzīties uz priekšu. Tas attiecas arī uz iedzīvotājiem. Savās prasībās jābūt stingrākiem, bet vienlaikus objektīviem un korektiem. Negraujam un nononcinām viens otru, bet

nākam klajā ar sadarbības programmām," uz savstarpēju iedzīvotāju un pašvaldības sadarbību aicina R.Ziemele.

"Trūkst gudras saimniekošanas"

Kā zināms, problēmas ar notekūdeņu sistēmu pamatīgas galvassāpes sagādā daudzviet Balvu pilsētā. Jautāta, kādēļ, viņasprāt, mēs bieži vien gribam labāk, bet sanāk, kā vienmēr, R.Ziemele spriež: "Runājot vienkāršā valodā, mēs acimredzot bliežam un spēlējam uz to, kas ir virspusē un ko redz mūsu acis. Tas tiek izmantots kā bonuss nākamajam vēlēšanām. Piemēram, kādā no daudzdzīvokļu mājām tika krāsoti ķieģeliši, bet netika pievērsta uzmanība tam, ka ķieģelis, lai tas ilgi kalpotu, vispirms attiecīgi jāgatavo un jānostiprina. Ja nekļūdos, 2021.gadā notika novada domes vadības un speciālistu tikšanās ar iedzīvotājiem, kur tika prezentēti plānotie un iespējamie darbi. Apzināti uzdevu jautājumu, pēc kādiem kritērijiem remontdarbiem tiek izvēlēti tieši šīs ielas un ceļi, bet ne citi? Iestājas mulsuma brīdis, un atbildi tā arī nesaņēmu..."

*Turpinājums 9.lpp.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Foto - no personīgā arhīva

Skaļās lasīšanas sacensības

Pasākumā iepazīst grāmatu varoņus

8.martā Rekovas bibliotēkā pulcējās 5.klases skolēni, lai piedalītos “Nacionālās skaļās lasīšanas sacensību” pirmajā kārtā.

Latvijas Nacionālā bibliotēka (LNB) jau kopš 2017.gada aicina 5.klašu skolēnus piedalīties lasīšanas pasākumā. Skaļās lasīšanas sacensības, kā zināms, ir konkurss 11–12 gadus veciem 5.klašu skolēniem, kurā noskaidro lasīšanas čempionu. Konkurss notiek trīs posmos – sacensības skolā vai vietējā bibliotēkā, reģionālais fināls un valsts fināls LNB. Sacensību mērķis ir pilnveidot bērnu prasmes izvēlēties piemērotu un interesantu literatūru skaļai lasīšanai, sekmēt interesi par lasīšanu un grāmatām, saliedēt bērnus kopīgām lasīšanas

aktivitātēm, kā arī veicināt lasītprieku.

Rekovas bibliotēkā, kā skaidro bibliotēkas vadītāja Anita Kokoreviča, kopš 2017.gada šādu pasākumu rīkoja piekto reizi. Sacensībās piedalījās septiņi skolēni, kuru lasītprasmi un sniegumu vērtēja žūrija. Vērtēšanā piedalījās skolotāja Aina Cibule, 12.klases skolniece Amanda Buklovska un pensionētā skolotāja Daina Pužule. Skolēni bija izvēlējušies dažādas grāmatas, kas pārstāvēja tulkoto literatūru bērniem un jauniešiem: Gaja Guna Ekle “Brālis, kas nebija vajadzīgs”, Žaume Kuponss “Uzrodas Flata kungs”, Nīls Geimens “Koralīna”, Igne Zarambaite “Melndzelmji”, kā arī Deizijas Medousas sērijas “Burvju meža iemītnieki” grāmatas.

“Jauno lasītāju izpildījumā noklausījāmie brīnišķīgu grāmatu fragmentus un stāstījumā nedaudz iepazīnām grāmatu galvenos varoņus. Visu klātesošo konkursa dalībnieku stāstījumi un lasījumi bija lieliski un, protams, atšķirīgi, kā jau pašas grāmatas, ko viņi izvēlējās. Taču, kā jau sacensībās, bez uzvarētāja neiztikt. Tikai šajās lasīšanas sacensībās nevarēja uzvarēt ar ātrumu vai spēku. Bija nepieciešama pārliecība par izlasīto, skaidra dīkcija, spēja emocionāli aizraut klausītājus, veiksmīga fragmenta izvele u.tml. Žūrija vērtēja, sprieda un rezultātā par uzvarētāju atzina Kristīni Kamzolu, kuru izvirzīja reģionālajam konkursam, kas notiks Balvos,” informēja A.Kokoreviča.

Foto - no personīgā arhīva

Skaļie lasītāji. Skolēni pasākumā lasīja pašu izvēlētu fragmentu no grāmatas, kas viņus spēja ieinteresēt un aizraut.

Foto - no personīgā arhīva

Žūrija. Klausīties un vērtēt skolēnu sniegumu ir atbildīgs uzdevums, jo, atšķirībā no parasta klausītāja, ir jābūt maksimāli objektīvam.

Pasākums sievietēm

Bauda svētkus un pārgājienu

8.martā viesu mājā “Licītis” notika atpūtas vakars Bērzpils pagasta dāmām.

Drosmīgākās un uzņēmīgākās sievietes bija aicinātas pievienoties pārgājienā “Par spīti visam...”. Ideja par pārgājienu, kā stāsta saietu nama vadītāja IVETA RACIBORSKA, radās, domājot par sportiskām aktivitātēm, jo ne jau katru reizi budžets ļauj rīkot balli vai koncertu: “Bērzpīlētis Andris Ikstens dāmām uzsauca viesu māju, arī citi pagasta vīrieši šajā dienā sagādāja dāmām patīkamus pārsteigumus. Lai pavadītu vakaru “Licītī”, devāmies pavasara pārgājienā – gājām caur mežu, mērojot aptuveni 5,8 km garu ceļa posmu. Bija ļoti interesanti – visām patika gan iešana, gan dabas baudīšana.”

Viesu mājā 8.marta gaviļnieces pašas sarūpēja cienastu. Torti, piemēram, izcepa svētku dalībniiece Agrita. Savukārt

“Licīša” saimnieks parūpējās, lai meitenēm būtu ziedi un kaut kas jautrākai omai vai asinsrites uzlabošanai. Dāmas atpūtas vakarā spēlēja galda spēles, dziedāja, dejoja, gāja pirtī, daudz runāja un smējās gan par sevi, gan par dažādiem dzīves gadījumiem, kas radīja kopības sajūtu. “Bijām ļoti dažādas gadu ziņā, taču nejutām atšķirību, atradāmies, tā teikt, uz viena viļņa. Manuprāt, mums izdevās sirsniņš un sievišķīgs vakars. 8.martā daudzviet ierasts, ka notiek koncerti. Saprotam, ka ne katrs var aizbraukt uz koncertu, arī vēlmes ir dažādas, tāpēc arī pasākumiem jābūt dažādiem. Arī nākamgad iesākto tradīciju – svinēt Starptautisko sieviešu dienu sportiskā gaisotnē – domājam turpināt,” atzīst I.Raciborska.

Foto - no personīgā arhīva

Viesu mājā. Pasākuma dalībnieces baudīja pavasarīgas aktivitātes un kopā būšanu spēlējot, sarunājoties un dziedot.

Foto - no personīgā arhīva

Ceļā. Pārgājienā gāja 13 dāmas, bet viesu mājā svētku svinībās piedalījās 19 svētku dalībnieces.

Foto - no personīgā arhīva

Lappusi sagatavoja A.Socka

Jaunums "Vilku ielejā"

Suņa pamatinstinkts ir meklēt

Kopš pagājušā gada rudens suņu apmācību laukumā "Vilku ieleja" līdz ar iknedēļas paklausības treniņiem četrkājainajiem skolniekiem un viņu saimniekiem piedāvā iespēju iesaistīties nosework (darbs ar deguna palīdzību) kursā, ko vada kinologs Oļegs Aleksejevs. Lai gan ziemas mēnešos ožas trenēšanā iesaistījušies vien nedaudzi, treneris cer, ka, iestājoties siltākam laikam, interesentu skaits atkal pieaugs.

Kinologs OĻEGS ALEKSEJEVS stāsta, ka, neraugoties uz šī gada diezgan bargo ziemu, suņu paklausības skolas nodarbības laukumā "Vilku ieleja" turpinājās. Turklāt tās apmeklēja četrkājainie skolnieki ne tikai no Balvu novada, bet arī Alūksnes un īpaši daudz no Gulbenes apkārtnes. Savukārt kopš pērnā rudens suņu saimniekiem ir iespēja attīstīt savu mīldzīvnieku prasmes tādā jomā, kā smaržu atpazīšanas kursā ar nosaukumu "Nosework". Nosework jeb darbs ar deguna palīdzību ir aizraujošs veids, kā atklāt mīldzīvnieka ožas spējas. Suni var apmācīt meklēt un noteikt nepieciešamās smaržas noslēgtā konteinerī, automašīnā, telpā un uz ielas, savukārt saimnieks mācās izprast suņa uzvedības nianšes. Tas ir ļoti demokrātisks sporta veids, kurā nav nozīmes dzīvnieka izmēram, izcelsmei, vecumam vai veselības stāvoklim. Svarīga ir tikai oža un kontakts ar saimnieku.

"Nosework tika izdomāts Amerikā muitas vai policijas suņu nodarbināšanai pēc došanās pensijā," stāsta Aleksejs, kurš šogad plāno iegūt arī nosework instruktora sertifikātu, kļūstot par trešo šāda veida speciālistu Latvijā. Kinologs atklāj, ka suņu oža tiek trenēta atpazīt tādas dabīgas un nekaitīgas smaržas kā kanēlis, apelsīnu miza un krustnagliņas. Lai gan bargā ziema paretinājusi apmācības dalībnieku rindas, izturīgākie un apņēmīgākie dalībnieki Zaiga Lāpāne ar kucīti Šaneli un Jolanta Dille ar kucīti Rondu no teorijas apguves jau pārgājušas uz praktiskām nodarbībām. "Sākām ar teorijas apguvi, bet šobrīd šie divi suņi jau strādā uz atpazīšanu," uzsver O. Aleksejevs. Viņš atgādina, ka darbs ar deguna palīdzību suņiem un saimniekiem nav nemaz tāda izklaide, kā daudziem sākumā šķita: "Nekā tamlīdzīga. Ja gribat sasniegt kaut kādu līmeni, jāstrādā ļoti nopietni. Suņu saimnieki nedomāja, ka tas būs tik grūti, tāpēc daudzi no tiem, kuri sākumā pieteicās, drīz vien pārstāja nākt." Zināmu lomu nospēlēja arī laikapstākļi, tādēļ kinologs paredz, ka līdz ar siltāka laika iestāšanos pieaugs arī nosework interesentu skaits. Savukārt pats Oļegs kopā ar savu suni drīzumā gatavojas nokārtot eksāmenu, lai iegūtu šī sporta veida instruktora sertifikātu.

Ja negribēs, nedarīs

Viena no apņēmīgākajām suņu īpašniecēm, kura kopā ar savu divus gadus veco bezšķirnes kucīti Rondu visu ziemu turpināja apmeklēt nosework treniņus, ir balveniete JOLANTA DILLE. Lēmumu mācīt Rondai atpazīt konkrētus aromātus rosināja fakts, ka viņai kopš kucēna dienām bijusi laba oža: "Ronda vienmēr prata sameklēt paslēptās bumbiņas un arī cilvēkus, kad spēlējām paslēpes, jo viņai ir ļoti laba oža. Kucītei patīk meklēt un okšķerēt, tāpēc intereses pēc nolēmu pamēģināt, kas no tā sanāks," skaidro balveniete. Jolanta lepojas ar savas mīlules talantiem un sasniegumiem nosework treniņos: "Viņai pat paklausības nodarbībās nesokas tik labi kā nosework." Taču, lai sāktu trenēt meklēšanas iemaņas, sākumā Rondai un saimniecei jāapgūst daudz kas cits, piemēram, jāiemāca sunim koncentrēties, pēc tam – atpazīt konkrētu smaržu un tikai vēlāk visas nodarbes var sākt apvienot.

Iknedēļas nodarbībās Jolanta un Ronda saņem uzdevumus, kas jāpilda mājās. Kucītes saimniece cer, ka pavasarī un vasarā, kad darbošanos neapgrūtinās sniegs un aukstums, izdosies biežāk un citīgāk piestrādāt pie komandu izpildes. Galvenais, ka Rondai to darīt ļoti patīk. "Nosework viņai padodas labāk nekā paklausības komandas. Viņa visu prot, taču ne vienmēr grib pildīt komandas. Viss atkarīgs no garastāvokļa, – ja

Milestība iet caur vēderu. Apgūstot jaunas komandas, kā apbalvojumu Zaiga izmanto Šaneles iemīļotos gardumus: "Rotālijas viņai ne tik ļoti patīk kā gardumi. Ikdienā apmācot izmantoju parasto sauso suņu barību, bet, sākot apgūt kaut ko jaunu, kad gribu, lai viņa koncentrē uzmanību uz mani, atalgoju, dodot vai nu vārītas akniņas, vai citas garšīgas gaļas gabaliņus."

negribēs, nepildīs." Četrkājainās skolniece motivēšanai saimniece izmanto gan gardumus, gan iemīļotās rotālijas: "Sākumā viņa uz gardumiem nereaģēja, tikai uz rotālijām. Tagad jau izmantoju gan vienu, gan otru. Īpaši viņai garšo siers, akniņas, kā arī veikalā nopērkamie suņu gardumi."

Jolanta spriež, ka vēl ejams tāls ceļš, līdz Ronda spēš piedalīties sacensībās, jo pagaidām viņa baidās no nepazīstamām telpām un skaņām.

Iegūst pat niknu suņu simpātijas

Cītīgi nosework nodarbības apmeklē arī balveniete ZAIGA LĀPĀNE kopā ar divus gadus jauno suņu meiteni Šaneli. Pavisam agrā vecumā no Šķilbēnu puses nonākusi Zaigas mājās, vidēja auguma kucīte kļuvusi par lolotu ģimenes mīluli, turklāt īstu šarmētāju, jo, kā apgalvo saimniece, ar savu draudzīgo raksturu spēš iekarot pat lielu un niknu suņu simpātijas. Zaiga pārliecināta, ka saimniekam ir jābaidās vēl vairāk nekā sunim, lai savu četrkājaino draugu padarītu par pilnvērtīgu sabiedrības locekli: "Citās valstīs, piemēram, Vācijā ir strikti noteikumi, ka sunim jābūt apmācītam, jo ir ļoti nepatīkami pilsētā sastapt neaudzinātus suņus. Nekur ar suni nevar aiziet, ja viņš uzvedas kā mežonis. Taču zināšanas jāapgūst ne tikai mīlulim, bet arī saimniekam, lai prastu sunim pareizi kaut ko iemācīt."

Apmeklējot paklausības nodarbības, Zaiga un Šanele līdz ar citiem dalībniekiem saņēma piedāvājumu iesaistīties nosework apmācībās: "Oļegs par to rādīja video, daudz stāstīja, tādēļ nolēmām pamēģināt. Tas taču ir suņa instinkts, jo viņam ļoti patīk kaut ko sameklēt, piemēram, kārumus." Zaiga atklāj, ka nosework treniņos visvairāk iemācās pati, jo viņai jāapgūst, kā suni pareizi novirzīt meklēšanai. Šaneles saimniece pārliecināta, ka ikvienam astaiņa īpašniekam vajadzētu parūpēties par viņa nodarbināšanu: "Sunim vajag ļoti daudz kustību, sevišķi, ja dzīvo dzīvoklī. Sapratu, ka labāk dzīvnieku nodarbināt ar kaut kādu mērķi, kaut ko iemācot, nevis vienkārši staigāt ar viņu uz priekšu un atpakaļ pa ielu vai parku." Gan Zaiga, gan Šanele suņu skolas nodarbībās gūst daudz prieka: "Komunicējam savā starpā, arī ar citiem suņiem un cilvēkiem. Gan es, gan viņa iegūstam jaunus draugus un paziņas. Turklāt man sagādā prieku skatīties, kā viņa svētdienu rītos jau no deviņiem, smilksot pie durvīm un maisoties man pa kājām, gaida, kad dosimies uz treniņu." Lai gan ne katru dienu, Zaiga cenšas apmācīt suni arī mājās, bet it īpaši, ejot garākās pastaigās: "Tos pašus vingrinājumus, piemēram, ka ir jāiet blakus, ka nedrīkst neko ņemt no zemes, ka jāprot sēdēt blakus un gaidīt, kad saimnieks apstājas, gluži labi varam apgūt, arī ejot pastaigās pa pilsētu." Zaiga uzskata, ka Šanele ir ļoti progresējusi: "Protams, vienmēr var labāk un

vairāk, bet lielos vilcienos sunīti jau droši varu ņemt līdzī, zinot, ka viņa klausīs." Zaiga pieļauj, ka pēc intensīvākiem treniņiem vasaras periodā Šanele varētu piedalīties kādās sacensībās. Viņa slavē Balvos strādājošo kinologu: "Oļega nodarbības ir ļoti interesantas. Viņš izmanto individuālu pieeju katram sunim, jo katram no viņiem ir atšķirīgs raksturs." Šaneles īpašniece atklāj, ka viņas audzēknes raksturīgākā iezīme ir mīļums un spēcīgā pieķeršanās saimniecei: "Paklausības treniņos mums vislielākās grūtības sagādā komanda, kad Šanelei ir jāpaliek un jāgaida, kamēr eju projām. Parasti viņa neiztur un skrien pakaļ. Šanele ir ļoti draudzīga un spēš iegūt pat lielu un niknu suņu draudzību, droši ejot viņiem klāt. Viņai ļoti patīk arī bērni." Zaiga neslēpj, ka ikdienā kucīte tiek lutināta, taču līdz zināmāi robežai. Dažkārt saimniekiem jādisciplinē sevi, lai nepadotos dzīvnieka šarmam. "Piemēram, ja sunim sākas veselības problēmas un ir jāņemot svārs, tas ir jādara bez žēlošanas. Tad ēst ir tik, cik ir, un Šanele var skatīties acīs, cik žēlīgi vien grib, bet neko vairāk nedabūs. Veselība ir svarīgāka. Tas pats ir ar apmācību. Ja tas ir jāzūda, tad ir jāzūda," skaidro kucītes saimniece.

Labā oža kopš bērnības. Vēl būdama kucēns, Ronda ar ožas palīdzību lieliski prata sameklēt dažādus priekšmetus un cilvēkus. Tādēļ Jolanta ar prieku piekrita attīstīt šo mīlules talantu.

Nosework nodarbības:

- Nodrošina kā fizisko, tā arī mentālo stimulāciju.
- Apmierina suņa vajadzību pēc izaicinājumiem un sasniegumiem.
- Palielina uzticību un uzlabo attiecības starp suni un saimnieku.
- Ir piemērotas visa vecuma un šķirņu suņiem, arī kucēniem un pat suņiem – invalīdiem.
- Ir piemērotas kautrīgiem – noslēgtiem, bailīgiem, trauksmainiem – suņiem.
- Ir viegli apgūstamas. Nav nepieciešams liels ekipējuma daudzums un var trenēties gandrīz visur.
- Māca kontrolēt savas emocijas un tikt galā ar tām, paaugstināt pašapziņu un virzīt enerģiju pareizā virzienā, kā arī strādāt dažādos apstākļos.

Kas ir nosework?

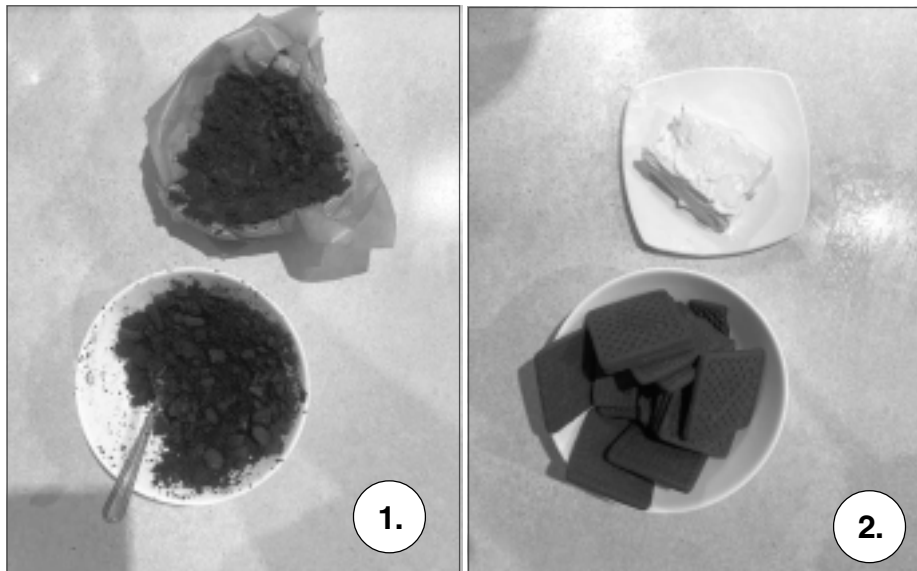
Nosework nodarbības ir lieliska iespēja sunim pielietot savu iekšējo talantu smaržas avota atrašanai un gūt milzīgu prieku no medību instinktu izmantošanas. Nodarības stiprina suņa un saimnieka īpašo saikni, uzlabojot savstarpējo sapratni. Nosework nodarbības atdarina profesionālās meklēšanas darbu, suns strādā komandā ar cilvēku. Suņa uzdevums ir atrast paslēptu smaržas avotu un paziņot par to. Pēc tam, kad suns ir atradis nepieciešamo, tas tiek apbalvots ar kārumu, mantiņu vai jebko citu, kas viņam ļoti patīk un sagādā prieku.

Iesoļo pavasarī!

Gaisīgais šokolādes pīrāgs

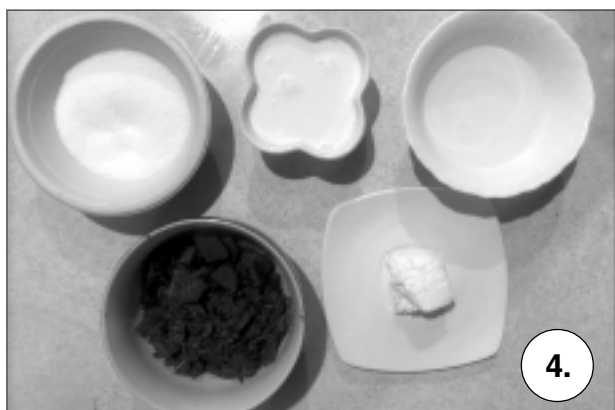
Kad beidzot parādās pirmie pavasara saules stari un gaiss sāk šķīst tik dzidrs, ka, šķiet, garstāvoklis mainās līdzīgi gadalaikam, arī cilvēku sejās beidzot var manīt gaišumu un prieku pēc garās, tumšās ziemas. Lai atzīmētu pavasara nākšanu, aicinu iesaistīties tajā ar kādu šim gadalaikam atbilstošu recepti – šokolādes pīrāgu. Tas, gluži kā pavasaris, ir gaisīgs, viegls un saldās garšas dēļ liek smaidīt.

Lai pagatavotu cepumu pamatni, nepieciešams cepumus saberzt ar miklas rulli vai samalt virtuves kombainā, kā arī izkausēt sviestu, ar ko saberztos cepumus sajaukt. Iegūto masu liek cepamformā un izlīdzina gan pa formas apakšu, gan pa tās malām. Cepeškrāsnī jāsakarsē līdz 175°C un cepumu pamatne jāievieto cepeškrāsnī uz 15 minūtēm, pēc tam cepumu pamatne pilnībā jāatdziest.

Lai sagatavotu pīrāga pildījumu, jāsamalcina šokolāde, tai jāpievieno sviests un bļodā jāievieto karstā ūdens peldē, ik pa brīdi sastāvdaļas apmaisot. Kad bļodas saturs ir pilnībā izkusis, to noliek malā, lai atdziest.

Kamēr šokolādes un sviesta maisījums dzīst, sausā, tīrā bļodā ber cukuru un pievieno visus četrus olu baltumus. Uzmanieties, lai neviena dzeltenuma daļa neiekļūtu bļodā, tādā gadījumā olu baltumus neizdosies uzputot! Šo bļodu liek karstā ūdens peldē un maisa aptuveni 4 – 5 minūtes.

Tiklīdz cukura graudiņi ir izkusuši, iegūto masu var kult ar mikseri, līdz izveidojušās stingras putas, – tam vajadzētu aizņemt aptuveni četras minūtes.

5.

9.

Lai pīrāgs būtu savā "garšīgākajā stadijā", tas vienu vai divas stundas jāievieto ledusskapī. Protams, vēl labāk, ja to var atstāt ledusskapī uz visu nakti. Lielo pīrāgu griež gabaliņos, savukārt mini izmēra pīrāgu ēd kā kūkas gabaliņu. Lai labi garšo!

Pīrāgu gatavoja ELVITA RIZENA, Rugāju vidusskolas 12.klases audzēkne "Jauno žurnālistu skolas" lappusi sagatavoja S.Gugāne

RECEPTES SASTĀVDAĻAS

(No šī sastāvdaļu daudzuma var pagatavot pīrāgu 26 cm diametrā vai, piemēram, 4 mini izmēra pīrāgus 9 cm diametrā.)

PAMATNEI NEPIECIEŠAMS:

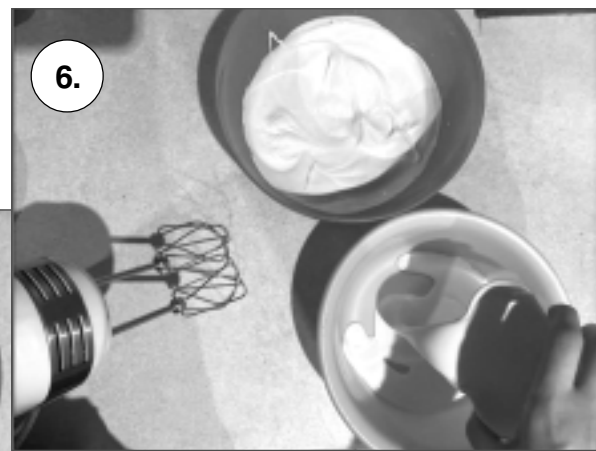
- ♦ 300 g šokolādes cepumu (piemēram, "Selga")
- ♦ 100 g sviesta

PĪRĀGA PILDĪJUMAM:

- ♦ 300 g tumšās šokolādes (izvēlējos 72% šokolādi "Pergale", var arī, piemēram, rūgto 70% šokolādi "Laima")
- ♦ 60 g sviesta
- ♦ 200 g cukura
- ♦ 4 olu baltumi
- ♦ 400 ml saldā krējuma – 35%

Pīrāgu dekorēt var ar ogām, šokolādes/kokosriekstu/mandeļu skaidiņām, drupinātiem cepumiem, žāvētām ogām un citu, ko vien sirds kāro.

Vēl citā jeb atsevišķā bļodā lej saldo krējumu un arī sakuļ stingrās putās.

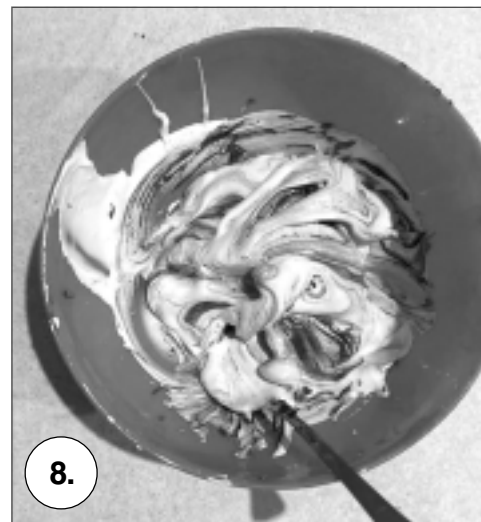

6.

7.

Kad visi iepriekšminētie soļi ir izpildīti, var pabeigt pildījuma gatavošanu – šokolādes un sviesta masā iecilā uzputotos olu baltumus, tad iecilā pusi no uzkultā saldā krējuma un tikai tad iecilā otru pusi. Jāuzmanās, lai sastāvdaļas netiktu pārmaisītas, citādi pildījums zaudēs savu gaisīgumu!

8.

Pīrāga pildījumu (foto) var kārtot cepumu pamatnē, augšpusē izveido tādu kā uzkalniņu, pēc tam to var dekorēt, kā pašiem vislabāk tīk.

9.

Jaundzimušie

Būs Daniels. 27.februārī pulksten 8.59 piedzima puika. Svārs – 3,635kg, garums 52cm. Puisēna mammai Ļubovai Benulei no Gulbenes šis ir trešais bērniņš – jaundzimušo dēlu mājās gaida divas vecākās māsas. “Abas meitenes mums jau pavisam lielas – Katrīnai ir 15 gadi, Sabīnei – 13. Lieki teikt, cik ļoti visi bijām priecīgi, kad jau pirmajā ultrasonogrāfijas pārbaudē daktere paziņoja, ka ar vīru Kasparu būsīm vecāki puikam,” teic jaunā māmiņa. Viņa stāsta, ka ziņa par gaidāmo dēlu bija patīkams pārsteigums visai dzimtai, jo pati Ļubova augusi ģimenē, kur ir trīs meitas, viņas māsa ir divi bērni – arī abas meitenes.

Tētis nolemj, ka dēlu sauks par Demianu. 1.martā pulksten 15.17 ģimenes dzemdībās pasaulē nāca puika. Svārs – 3,540kg, garums 51cm. Puisēna vecākiem Kristīnei un Artim Ķiruļiem no Alūksnes šis ir otrais bērniņš – vecākajai meitai Gabrielai ir 10 gadi. Stāstot par jaundzimušo, Kristīne teic: “Mums paveicās. Pēc desmit gadiem sagaidijām otro bērniņu – puiku, kā arī cerējām. Un jau vienā no pirmajām ultrasonogrāfijas pārbaudēm daktere ar 100% pārliecību mums to paziņoja. Visi bijām laimīgi, es pat apraudājos.” Pēc dēla nākšanas pasaulē vecāki viņam deva vārdu Demians. Kristīne teic, ka vārda došana nebija viegls uzdevums, jo ģimenes konsilijs gala lēmumu nevarēja pieņemt līdz pat 9.grūtniecības mēnesim. “Es vienmēr zināju, – ja kādreiz kļūšu mamma meitai, viņu sauks par Gabrielu. Tādēļ pirmajam bērnam vārdu domāju es. Savukārt, gaidot otro, šo izvēli uzticēju vīram. Artim sākumā bija padomā vārds Demians un vairāki citi varianti, no kuriem viens nepatika Gabrielai, otrs – man. Beigās visi kopā nolēmām, ka puika tomēr būs Demians,” teic nu jau divu bērnu mamma. Viņa stāsta, ka tagad marts ģimenē būs jubileju mēnesis, jo 1.martā piedzima dēliņš, 22.martā Gabriela svin vārdadienu, savukārt šogad 16.martā Kristīne un Artis atzīmēs ģimenes kopdzīves 12.gadadienu. Kad pirms 10 gadiem jaunie vecāki ar Gabrielu uz rokām devās mājās no Balvu dzemdību nodaļas, daktere viņiem teica: “Nu tad gaidīsim jūs nākamreiz ar dēliņu!” Kristīne vēl šodien atceras, kā noteikusi, – nē, nē, ja nu pēc desmit gadiem. “Un te nu mēs esam! Mums viss pēc plāna. Lai arī ceļš līdz dēliņa dzimšanai nebija viegls, no visas sirds gribam pateikties vecmātei Tamārai un pārējam personālam par atbalstu un profesionalitāti. Tagad visas mūsu vēlmes piepildītas. Esam vienkārši laimīgi!” atzīst jaunie vecāki.

“Un te pēkšņi puika! Varat iedomāties, cik visi bija laimīgi?!” jautā nu jau trīs bērnu mamma. Tiklīdz bija zināms gaidāmā bērniņa dzimums, varēja sākt domāt par vārdu. Kā izrādās, ar šo uzdevumu veiksmīgi tika galā Katrīna un Sabīne, kuras no vairākiem vārda variantiem izvēlējās Danielu. Vecākiem pret šo izvēli nebija nekādu iebildumu, un visi draudzīgi nolēma, ka puiku tā arī sauks. Ļubova stāsta, ka mediķu noliktais dzemdību datums bija 12.marts, bet Daniels acimredzot nolēma šajā pasaulē ierasties ātrāk. “Uz slimnīcu līdzņemamās somas sakārtoju jau janvārī – laikam kā zinādama, ka būs jābrauc pirms laika. Sākoties dzemdībām, izsauca ātro palīdzību. Sākumā mediķi mani gribēja vest uz Madonas slimnīcu, bet tad nolēma, ka labāk uz Balviem, jo tuvāk. Tā nokļuvu pie jums,” stāsta Ļubova. Viņa atklāj, ka pirmie bērni nākuši pasaulē Rēzeknē un Jēkabpilī, bet par Balvu dzemdību nodaļu Ļubovai paliks vislabākās atmiņas: “Personāls dzemdībās bija ļoti liels atbalsts. Kad Daniels piedzima, pirmajam šo prieku vēsti paziņoju vīram un meitām. Visi, protams, ļoti laimīgi, bet jo īpaši Kaspars, jo dēls izskata ziņā ir viņa visistākā kopija.”

Pa vārdam no katra vecāka. 10.martā pulksten 4.14 piedzima meitenīte. Svārs – 3,440kg, garums 53m. Meitenītes mammai Lindai Sizovai no Alūksnes šis ir otrais bērniņš, jaundzimušo māsiņu mājās gaida brālis Rodrigo, kuram ir četri gadi. “Tā kā puika ģimenē mums jau ir, šoreiz visi gaidīja meitiņu, pat Rodrigo sapņoja par māsiņu. Un trešajā ultrasonogrāfijas pārbaudē daktere paziņoja, ka mūsu cerības piepildījās, jo būsīm vecāki meitiņai,” teic Linda. Tiklīdz kļuva zināms gaidāmā mazuļa dzimums, atlika ķerties pie vārda došanas. Linda stāsta, ka jau kopš jaunības dienām zinājusi, – ja kādreiz piedzims meita, viņu sauks par Sofiju. Savukārt otro vārdu – Viktorija – jaundzimušajai izdomāja tētis Tālis. “Viņš vārdadienu kalendāru nešķirstīja un vairākus vārda variantus arī nemeclēja, tikai pateica, ka otrs vārds varētu būt Viktorija. Beigās salikām abus kopā un sapratām, ka būs labi. Tā meitiņu arī nosaucām – par Sofiju Viktoriju,” skaidro nu jau divu bērnu mamma. Viņa stāsta, ka mediķu noliktais dzemdību datums bija 2.marts, bet Sofija Viktorija piedzima astoņas dienas vēlāk. “Atzišos, ka pēc 2.marta bija neliels satraukums, jo pagāja viena diena, divas, trīs, bet dzemdības kā nesākās, tā nesākās. Vienubrīd jau bija nojausma, ka sagaidīsim 8.marta pārsteigumu, bet arī nekā. Meitiņa izvēlējās pati savu dzimšanas dienu un nāca pasaulē 10.marta agrā rītā,” stāsta Linda no Alūksnes.

Vēl dzimuši:

7.februārī pulksten 10.09 piedzima puika. Svārs – 4,065kg, garums 58cm. Puisēna mamma Aļona Smirnova dzīvo Lazdulejas pagastā.

16.februārī pulksten 9.30 piedzima meitenīte. Svārs – 3,205kg, garums 53cm. Meitenītes mamma Kristīne Pugača dzīvo Rugāju pagastā.

19.februārī pulksten 22.04 piedzima puika. Svārs – 2,600kg, garums 51cm. Puisēna mamma Solvita Supe dzīvo Balvos.

1.martā pulksten 21.09 piedzima puika. Svārs – 2,930kg, garums 51cm. Puisēna mamma Elīna Englere dzīvo Baltinavas pagastā.

Februārī

Reģistrēti mirušie

Baltinavas pagastā
Viktors Bistrovs (1955.g.)

Balvu pagastā
Alberts Kopāns (1926.g.)

Bērzkalnes pagastā
Anna Cibule (1933.g.)

Bērzpils pagastā
Pēteris Kindzulis (1937.g.)

Krišjāņu pagastā
Jānis Leitāns (1973.g.)

Kubulu pagastā
Ināra Novika (1952.g.)

Kupravas pagastā
Valentīna Stefecka (1942.g.)

Medņevas pagastā
Regīna Brokāne (1950.g.)
Marjans Locāns (1933.g.)

Albina Pabērza (1939.g.)

Lazdulejas pagastā
Valija Sidoroviča (1933.g.)

Lazdukalna pagastā
Irma Aldonija Mičule (1932.g.)

Maruta Prenka (1955.g.)
Anna Štekele (1952.g.)

Rugāju pagastā
Ēriks Briedis (1942.g.)

Susāju pagastā
Lidija Korne (1934.g.)

Šķilbēnu pagastā
Leontina Logina (1939.g.)

Balvu pilsētā
Zinaida Apšāne (1946.g.)
Edvīns Čakāns (1962.g.)
Inta Gargurne (1935.g.)
Vera Jakovļeva (1937.g.)
Edgars Laicāns (1943.g.)
Lilija Ločmele (1935.g.)
Ludmila Suhova (1951.g.)
Valentīna Začeste (1934.g.)
Diāna Zvirgzdiņa (1974.g.)

*Sākums 4.lpp.

Balvos applūst daudzdzīvokļu māju pagrabi

Tas ir graujoši, jo, ja nav atbildes, tad vismaz jāspēj kaut kā reaģēt. Bet, ja arī to nemāk izdarīt, tad acimredzot kaut kas nav kārtībā.”

R.Ziemele piebilst, ka esam nonākuši situācijā, kad vienu un to pašu ielu asfaltējam jau divreiz, bet, piemēram, Draudzības iela kapitālremontdarbus nav piedzīvojuši nevienu reizi. “Jā, bedrītes tur salāpa, par ko arī esam pateicīgi, bet vērsu uzmanību, ka posmā no Baznīcas un Ezera ielas krustojuma un uz Draudzības ielas nav nevienas (!!!) nokrišņu ūdens savākšanas akas! Līdz ar to viss ūdens pēc reljefa nāk uz zemāko vietu – Ezera 18 iekšpagalmu. Runājam arī par māju siltināšanu, kas Balvu pilsētā pagalam nevedas. Te jāmin ļoti būtiskas lietas: finansējuma pieejamība, saņemta pakalpojuma kvalitāte, izmantojamo materiālu atbilstība, saderība un ilgmūžība. Ja nav istas pārlicības, ka saņemsim vislabāko, kas iespējams, tad liekam uzsvāru uz lietām, ko varam darīt tūlīt un ar samērīgiem finanšu līdzekļiem. Bet ko iedzīvotājiem dos nosiltināta māja, ja nav sakārtots viss pārējais un māju pagrabtelpas ir pilnas ar ūdeni? Viena lieta, ko cilvēki lielākoties neapzinās, ir tas, ka nepieciešams samazināt apdzīvotās telpas un mājas kopējo mitrumu. Tas tādēļ, jo lielāks mitrums, jo lielāks siltuma patēriņš un rēķins par apkuri. Proti, ja mājas pagrabs ir mitrs, tas daļu siltuma ievēl sevi iekšā. Veicot eksperimentu Saulkrastos un testējot māju, kur ūdens līmenis pagrabā bija 20 centimetri, izrādījās, ka siltumenerģijas patēriņš samazinājās par aptuveni 20%, kad ūdens no pagraba tika izsūknēts ārā. Secinājums, – jo mitrāka māja, jo vairāk tiek patērēta siltumenerģija, kas nozīmē arī lielākus apkures rēķinus,” uzsver balveniete.

Noslēgumā R.Ziemele rezumē, – stāsts ir par to, ka, veicot darbus, piemēram, atjaunojot vai izbūvējot ceļu un laukumu segumus, acimredzot netiek pievērsta uzmanība apakšzemes komunikācijām un ietekmei, kādu var radīt to nesakārtotība. “Ūdens sūknēšana no daudzdzīvokļu mājas Ezera ielā 16 pagrabtelpām prasīja lielus finanšu un darbinieku resursus. Tik ilgstoši un intensīvi darbinot tehniku, varēja arī rasties būtiski un neatgriezeniski bojājumi, tika atlikti un kavēti saplānotie darbi, un kādas citas mājas iedzīvotājiem bija

✓ Mēs acimredzot spēlējam uz to, kas ir virspusē un ko redz mūsu acis. Tas tiek izmantots kā bonuss nākamajām vēlēšanām.

RUDĪTE ZIEMELE, mājas vecākā Ezera 16

Applūdušās pagrabtelpas. Kā redzams vienā no attēliem, ūdens līmenis bija 40 centimetri un pat vairāk. Kāda situācija ar daudzdzīvokļu mājas Ezera ielā 16 pagrabtelpām ir šobrīd? “Liels daudzums ūdens tika izsūknēts, jo darbi turpinājās vairākas dienas. Tomēr redzam, ka pamatu bloki, grīda, koka konstrukcijas ir mitras, un tā tas vēl būs ilgāku laiku. Tagad gan sākušies sausāki laika apstākļi un notiek aktīva pagrabtelpu vēdināšana, bet mitrums pilienvēdā koncentrējas pie ārdurvīm un uz sliekšņiem. Mitrums ir pilnīgi katras kāpņu telpas pagrabtelpās,” stāsta mājas vecākā Rudīte Ziemele.

jāgaida, lai tiktu risinātas viņu problēmas. Šķiet, ka pietrūkst gudras saimniekošanas, kad tiktu vērtētas ceļoņsakarības, būtu

prasmē sadarboties, uzrunāt un ieklausīties attiecīgās nozares profesionāļos,” spriež R.Ziemele.

Pavasari, kas neapgrūtina iedzīvotājus, gadās ļoti reti

Kādi ir daudzdzīvokļu māju pagrabtelpu applūšanas iemesli un iespējamie risinājumi? Saruna ar Balvu novada pašvaldības aģentūras “SAN-TEX” direktoru EGONU STRUMPI.

Iepriekšējos gados par pagrabtelpu applūšanas problēmu tik ļoti skaļi netika runāts, lai gan tā pastāvēja. Vai šogad pavasaris ir vēl īpašāks nekā citkārt?

– Sākšu ar to, ka šogad ziemas mēneši bija bagāti ar sniegu. 24.februārī Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs informēja, ka Latvijā izsludināts dzeltenais brīdinājums par ūdens līmeni valsts centrālajos un austrumu rajonos. Šī gada februāra beigās notika strauji atkušņi, kas izraisīja komunālo tīklu pārslodzi. Runājot vienkāršiem vārdiem, tur, kur cauruļvadi ir, tie šādos brīžos ir par mazu un nespēj novadīt visu notekūdeņu apjomu. Savukārt tur, kur cauruļvadu nav vispār, ūdeņiem neatliek nekā cits, kā nonākt zemākajās vietās un radīt applūšanas riskus.

“SAN-TEX”, saņemot ziņu no iedzīvotājiem, cenšas apsekot un konstatēt iespējamās applūšanas iemeslus. Ūdensvada nozares darbinieki jau laikus apseko un pieskata maģistrālos kolektoros, bet par mitrumu pagrabos ziņo māju vecākie vai paši iedzīvotāji. Tāds pavasaris, kad grunt-ūdeņi neapgrūtina iedzīvotājus, gadās ļoti reti!

Mājas Ezera ielā 16 pagrabtelpas nav vienīgās, kas pavasaros piepildās ar ūdeni...

– Tātad par mājām. “SAN-TEX” darbinieki visu nedēļu bija spiesti sūknēt akas pie mājas Ezera ielā 16. Pamatproblēma ir, ka šīs mājas kanalizācijas un lietus kanalizācijas notekūdeņi nevar tikt novadīti, kamēr Baznīcas ielas posmā cauruļvadi ir pārslogoti. Lietus kanalizācijas notekūdeņi jau labu laiku netiek pāri Brīvības ielai, jo ir sagruvis lietus kanalizācijas posms pie krustojuma, bet fekālās kanalizācijas kolektoram

pirms diviem gadiem tika konstatēts lūzums, kas arī ietekmē caurplūdi. Mājai Ezera ielā 16 notekūdeņu problēmas var atrisināt tikai Baznīcas ielas posma komunālo tīklu rekonstrukcija. Pirms pāris gadiem pašvaldība tika informēta par šo situāciju, šobrīd ir izstrādāts būvprojekts un jācer, ka tuvākajā laikā šī problēma tiks atrisināta. Kas attiecas uz citiem namiem, Ezera ielas 41 un 43 māju lietus kanalizācijas tīkli ir vēsturiski izbūvēti caur privātajiem zemes gabaliem – virzienā uz Pērkonu ezeru. “SAN-TEX” darbinieki ir skalojuši šos tīklus ar hidrodinamisko mašīnu, konstatētie sliktie posmi tiek kontrolēti, bet problēmas ir, jo nevar piebraukt pie visām akām un izplūdes punktam. Kopumā tīkli ir veci, cauruļvadi un akas infiltrē gruntsūdeņus, aizaug ar saknēm, ir cauruļvadu izbūves nobīdes. Nereti tiek konstatēti arī aku augšējās daļas defekti, vāku nobīdes utt.

Turpinot par mājas Ezera ielā 16 pagrabtelpām, izskanēja, ka applūšana sākusies līdz ar stāvlaukuma noasfaltēšanu pie Balvu Kultūras un atpūtas centra...

– Applūšanas riski nav saistīti ar kultūras nama rekonstrukciju un stāvlaukumā paveiktajiem darbiem. Lietus notekūdeņiem šajos projektos ir izbūvēti savi, neatkarīgi tīkli, kas notekūdeņus novada novadgrāvī pie autoostas.

Tāpat minēts, ka applūšanu varētu radīt tas, ka privātpašnieks noslēdzis lietus kanalizācijas izteku. Cik tas atbilst patiesībai?

– Jā, jau gandrīz gadu viena no pilsētas lietus kanalizācijas iztekām (Ezera/Dārza ielas) ir noslēgta! Pavisam nesen kopā ar pašvaldības darbiniekiem tikāmies ar zemes īpašnieku. Cenšamies vienoties par veicamajām darbībām, kas apmierinās abas puses.

Pagrabtelpu applūšana, kā to norādījusi arī viena no mājas vecākajām, taču rada arī riskus ne tikai namu tehniskajam stāvoklim un iedzīvotāju

īpašumam, bet pat cilvēku veselībai un dzīvībai, ja reiz ūdeni mirkst pat elektrības sadales skapis... Kāds ir Jūsu vērtējums?

– Riski jāvērtē katrā atsevišķā situācijā. Katru gadu visās mājās, kuras apsaimniekojam, veicam tehnisko apsekošanu, taču ne vienmēr var konstatēt tieši applūšanas risku. Tas atkarīgs no konkrētā laika, kad apsekošana tiek veikta, jo pavasari arī ir dažādi. Savukārt, ja apsekojot tiek konstatēts, ka tīklus rekomendēts skalot vai veikt citus ar mājas pagrabu situāciju uzlabojošus darbus, tad to plāno un cenšas darīt. Nereti ir situācija, ka kādas mājas iedzīvotāji sausajā vasaras laikā ir aizmirsuši par šo problēmu un naudas taupīšanas nolūkā skalošanas darbus atsaka. Tikmēr citās mājās applūšanu veicina nesakārtota nama apmale vai jumta lietus notekcaurules. Arī daudzdzīvokļu mājās, kur nav teicami lietus notekūdeņu tīkli, izveidotā pazeminājumā būtu jāiekārto aka ar sūkni, kas avāriju un šādu krīžu situācijā būtu gatavībā pārsūknēt ūdeņus un nepieļaut kritisko līmeņu paaugstināšanos. Jautājums tikai, uz kuriem šādās situācijās ūdeni pumpēt, ja visi cauruļvadi ir maksimāli noslogoti?

Un kāds ir galvenais secinājums? Kas tad jā dara?

– Vispirms jāatrod iespējas pilsētā novērst pieļautās kļūdas – jāatjauno lietus kanalizācijas vietas, kas ir apturētas, un jā rūpējas par pilsētas lietus kanalizācijas pienācīgu uzturēšanu un paplašināšanos. Joprojām nav atrisināta arī Balvu skvēra un Turgus ielas lietus notekūdeņu novadīšana caur Brīvības ielu. Pludo arī Lāča dārzs, jo netika pienācīgi sakārtota drenāža... Šāda situācija atstāj ietekmi uz konkrētas pilsētas daļas lietus notekūdeņu novadīšanu.

Daudzdzīvokļu mājas Ezera ielā 16 vecākās Rudītes Ziemeles aktualizēto jautājumu par pagrabtelpu applūšanu akcentēja arī Balvu novada domes deputāte AIJA MEŽALE. Viņa darīja zināmu, ka arī daudzstāvu namiem Ezera ielā 41, 43 un 43a applūšanas problēma ir jau daudzu gadu garumā. “Notekūdeņu sistēma, kā arī gājēju celiņa sakārtošana Ezera ielā ir jautājumi, kas iekļauti attīstības programmā un tie ir jā sakārto!” uzsvēra deputāte.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Īsumā

Mājsaimniecības varēs saņemt atbalstu saules paneļu uzstādīšanai

Līdzšinēji mājsaimniecības varēja pieteikties atbalstam saules paneļu iegādei un citu atjaunīgo energoresursu ražošanas iekārtu iegādei un uzstādīšanai, piemēram, siltumsūkņi, granulu katli. Ņemot vērā iedzīvotāju arvien aktīvo interesi iegādāties elektroenerģiju ražojošās iekārtas, Klimata un enerģētikas ministrija ir paplašinājusi atbalstāmās aktivitātes. Par sagatavotajiem atbalsta programmas grozījumiem pirms pāris dienām noslēdzās sabiedriskā apspriešana.

“Iedzīvotāju interese par atjaunīgo energoresursu iekārtu iegādi un uzstādīšanu turpina augt. Īpaši straujš kāpums saules paneļu uzstādīšanai novērots pagājušā gada izskaņā – oktobra, novembra un decembra mēnesī. Uzstādīto saules paneļu skaits novembrī pieauga par 44%, bet pērn decembrī – par 61%. Raugoties uz augsto interesi iedzīvotāju vidū, esam iecerējuši paplašināt atbalstāmo projekta aktivitāšu loku. Iedzīvotāji, kuri plāno iegādāties un uzstādīt saules paneļus vai vēja ģeneratorus savā īpašumā, varēs pieteikties valsts atbalstam, lai iegādātos ne vien saules paneļus vai vēja ģeneratoru, bet arī saņemtu atbalstu elektroenerģijas uzglabāšanas iekārtas iegādei. Uzglabāšanas iekārta ļaus mājā saražoto elektroenerģiju no saules vai vēja uzkrāt un nedot kopējā tīklā. Dienas laikā saražoto elektroenerģiju varēs patērēt vakara un nakts stundās,” stāsta klimata un enerģētikas ministrs Kaspars Melnis.

Programmas nosacījumi paredz, ka elektroenerģijas uzglabāšanas iekārtas ietilpība jābūt vismaz 5 kW/h lielai. Šāda iekārtas ietilpība izvēlēta, ņemot vērā atbalsta programmas ietvaros atbalstīto iekārtu vidējo uzstādīto jaudu (8-9kW/h) mājsaimniecību vidū. Programmas nosacījumi paredz, ka maksimālais atbalsta apmērs elektroenerģijas uzglabāšanas iekārtai varēs būt 2 500 eiro.

No 2022. gada marta līdz 2024. gada janvāra vidum atbalsta programmas ietvaros uzstādītas kopumā 9743 atjaunīgo energoresursu iekārtas ar kopējo summu 34 356 591,76 eiro. Līdz ar šīs programmas grozījumiem un iedzīvotāju interesi programmas ietvaros pieejamo finansējumu plānots palielināt vēl par 5 milj. eiro.

Līdz ar jaunās neto norēķinu sistēmas izveidi, kas stājas spēkā ar šī gada 1.maiju, saules paneļu un vēja elektrostaciju uzstādītajai jaudai nebūs ierobežojumu. Līdzšinēji atbalstu varēja saņemt saules paneļu un vēja ģeneratoru iegādei, kuru jauda bija līdz 11,1 kW. Līdz ar grozījumiem atbalsta programmas nosacījumos šāds ierobežojums nebūs. Atbalsta programma “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana mājsaimniecībās – atbalsts atjaunojamo energoresursu izmantošanai” iedzīvotājiem pieejama jau kopš 2022.gada pavasara.

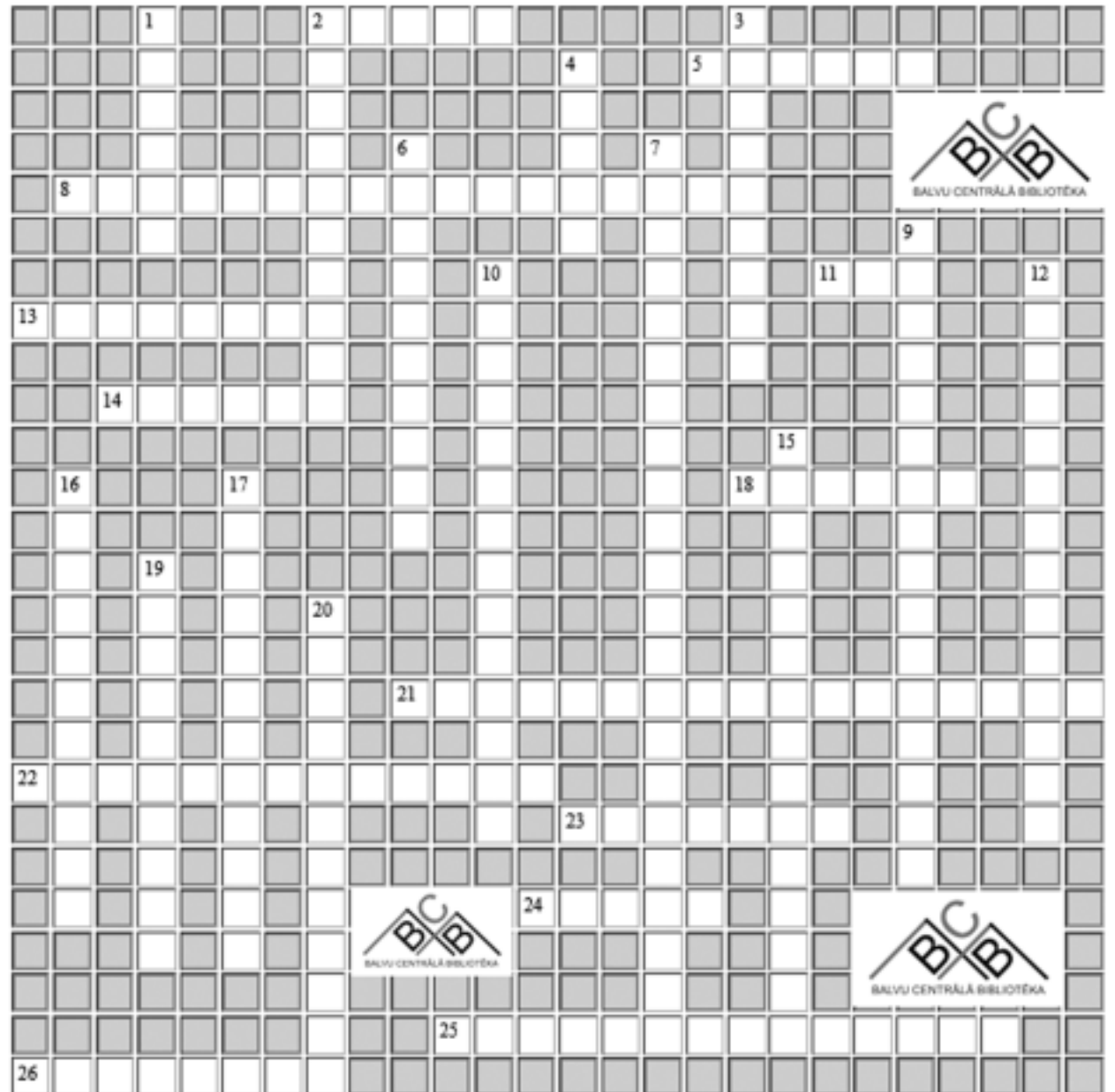
Profesionālo skolu audzēkņus apdrošinās pret nelaimes gadījumiem visā mācību laikā

Ministru kabinets saskaņā ar Profesionālās izglītības likuma 31. panta sesto daļu izdevis noteikumus par profesionālās izglītības iestāžu izglītojamo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem. Atšķirībā no līdzšinējā regulējuma ietvertā nosacījuma, šobrīd profesionālās izglītības iestāžu, tai skaitā koledžu, izglītojamie apdrošināmi pret nelaimes gadījumiem visā mācību laikā visās profesionālās pamatzglītības programmās, arodizglītības programmās, profesionālās vidējās izglītības programmās un īsā cikla profesionālās augstākās izglītības programmās.

Apstiprinātajos MK noteikumos paredzēts, ka obligāti apdrošināmi izglītojamie profesionālās pamatzglītības, arodizglītības, profesionālās vidējās izglītības programmās un īsā cikla profesionālās augstākās izglītības programmās, kas pamatā ir sākotnējā profesionālā izglītība, kā arī atsevišķās programmās izglītību iegūst nepilngadīgas personas. Savukārt attiecībā uz profesionālās tālākizglītības programmām noteikumu projekts paredz, ka izglītības iestāde, ja tās rīcībā ir attiecīgi finanšu līdzekļi, izvērtējot iespējamus riskus, ir tiesīga apdrošināt arī šajās izglītības programmās. Apdrošināšana attiecas arī uz nelaimes gadījumiem, ja izglītojamais atradies ārpus izglītības iestādes vai prakses vietas, pildot izglītības iestādes vai prakses vietas uzdevumus vai rīkojumus atbilstoši izglītības programmas saturam.

Prātnieks 3. kārtā

Atbildes uz konkursa jautājumiem gaidīs līdz nākamā mēneša pirmajam datumam Balvu Centrālajā bibliotēkā, zvanot uz tālruni 64522111vai elektroniski uz e-pastu: evita@balvurcb.lv

Vertikāli

1. Tārtiņu dzimtas bridējputns.
2. Saukta arī par okeāna sauleszivi, ir smagākā zināmā kaulzivs.
3. Pārejas gadalaiks no ziemas uz vasaru.
4. Viens no visagrāk pavasarī ziedošajiem krūmiem.
6. Kā sauc mauzoleju, kuru mogolu imperators Šahs Džahāns uzbūvēja savai mirušajai sievai kā mīlestības apliecinājumu?
7. Nodibināts 1924.gadā par piemiņu Latvijas valsts tapšanai, 25. martā aprit 100 gadi.
9. Novadniece, ārste, kura no 1969.gada strādāja par terapeiti Balvu slimnīcā, bija Terapijas nodaļas vadītāja, vēlāk strādāja kā ģimenes ārste.

10. Klusās nedēļas pirmā diena.

12. Slimība ārā, ...

15. Pūpolsvētdiena jeb ...

16. Diena, kas iezīmē pavasara atmodu.

17. Viena no biežāk sastopamajām pēdas deformācijām.

19. Svarīgi kristiešu svētki.

20. Izmanto olu krāsošanai.

Horizontāli

2. Tās var pārnēsāt daudz infekcijas slimību – vēdertīfa, dizentērijas, tuberkulozes – ierosinātājus.

5. Tiem raksturīgas garas ausis un pagarinātas pakajkājas.

8. Dārzs ar dokumentētu dzīvu augu kolekciju.

11. No organisma ārējā vidē izvadīta olšūna ar apvalkiem.

13. Japāņu vārds, kas apzīmē tetovējumu, un angļu valodā to lieto, lai apzīmētu atšķirīgu japāņu tetovēšanas stilu.

14. Rakstnieces Luras Vinogradovas jaunā grāmata.

18. Marta mēneša vārda dienas gaviļniece.

21. Pavasara vēstneši.

22. Īstajā vārdā Vilis Lejnīks.

23. Kur Latvijā atrodas augstākais un dižākais skatu tornis (gandrīz 40 metri)?

24. Latīniskais nosaukums ir *Acari*.

25. Ierīce, kas pārvērš saules gaismu elektrībā, izmantojot fotoelementus.

26. Donnas Tartas grāmata, par kuru autore saņēmusi daudzas atzinības, arī Pulicera balvu.

Konkursa “Prātnieks” 2. kārtas atbildes

Vertikāli: 1.Pilsētas kapi. 2.Latvijas drošāka interneta centrs. 3.Ivo dzimas kauja. 7.Džena Andersone. 8.Anšlava Egliša. 10.Partizānu. 13.Alberts Ločmelis. 14.Krīzes menedžere. 16.Tapiri. 17.Ķīnā. 18.Sklandrausi. 20.Valentīns. 23.Baikāls. 24.Čunčiņš.

Horizontāli: 4.Balvu Taisnība. 5.Napoleons. 6.Dadži. 9.Piļknābis. 11.Zigfrīds Anna Meierovics. 12.Hakeris. 15.Februāri. 19.Visu mīlētāju diena. 21.Irēna Šaicāne. 22.Pienotava. 25.Krokets. 26.Sveču diena. 27.Parole.

Pareizas atbildes iesūtījuši: A.Mičule, Ā.Zeltkalne, L.Mežale, E.Barkāne, M.Paidere, Z.Pulča, J.Pošeika, A.Ruduks.

Balvu no apgāda “Zvaigzne ABC” saņem ELEONORA BARKĀNE no Balviem. Pēc balvas griezties Balvu Centrālajā bibliotēkā.

Rūpēsimies par mežu

Sagatavojieties savlaikus: kā meža īpašniekiem rīkoties egļu mizgrauža aktīvajā periodā

Līdzīgi kā pērn, arī šogad no 1.apriļa līdz 31.augustam daudzviet Latvijā būs spēkā egļu astoņzobu mizgrauža izplatības ierobežošanai noteiktais ciršanas aizliegums. Tas paredz, ka minētajā periodā ir aizliegta mežu izstrāde teritorijās, kurās dominē egļu mežaudzes. Vienlaikus meža īpašniekiem šajā periodā jābūt modriem un jāseko līdzi sava meža veselībai, fiksējot, vai tajā nav konstatēta mizgrauža klātesamība, un aizdomu gadījumā ir operatīvi jāreaģē.

Lai aizsargātu Latvijas egļu mežus un ierobežotu invazīvā kaitēkļa mizgrauža spēju vairoties un izplatīties, egļu mežaudzēs pavasara un vasaras mēnešos ir noteikti saimnieciskās darbības ierobežojumi. Proti, mizgrauži vairojas, lidojot uz sveķu aromātu, kas izdalās no neseno nocirstām eglēm, tāpēc ciršanas liegums noteikts periodā, kad kaitēklis ir visaktīvākais. No maija vidus mizgrauži aktīvi sāk vairoties, savas mājvietas izvēlē priekšroku dodot novājinātām eglēm. Tomēr jāapzinās, ka neviena egle nav pilnībā pasargāta no mizgrauža, jo šis kaitēklis spēj invadēt arī pilnībā veselus un stiprus kokus.

VIDI WOODS mežsaimniecības eksperts Matīss Rozītis: "Lai gan ierobežojumi ir stingri, ir noteikti arī izņēmumi, kas prasa tūlītēju rīcību. Proti, ja mežaudzē tiek konstatēti 10 vai vairāk ar mizgrauzi invadēti koki uz vienu hektāru, ir nepieciešams informēt tuvāko mežsaimniecību, kas izsniegs atzinumu, un īpašniekam būs nekavējoties jāveic sanitārā ciršana. Visi bojātie koki ir jāizved no meža pēc iespējas drīzāk, lai samazinātu mizgraužu vairošanās iespēju. Tāpēc mežu īpašniekiem arī lieguma periodā ir nepieciešams regulāri apsekot savu mežu un šaubu vai aizdomu gadījumā jāvērsas pie mežizstrādes speciālistiem."

Lai arī ciršanas aizliegums var šķist ierobežojošs, tas ir izstrādāts ar mērķi ilgtermiņā aizsargāt un saglabāt vērtīgos mežu resursus. Tāpēc meža īpašniekiem ir jāspēj pielāgoties jaunajai situācijai, jāvelta pienācīga uzmanība savam īpašumam un operatīvi jāreaģē gadījumos, kad nepieciešama tūlītēja iejaukšanās. Vienlaikus jaunie apstākļi norāda arī uz nepieciešamību mācīties proaktīvāk plānot mežizstrādes darbus ārpus lieguma perioda. Piemēram, jau šobrīd īpašnieki, kuri apsver iespēju savus mežus izstrādāt šī gada rudenī vai ziemā, var sākt sagatavošanās darbus.

"Vairāku mežizstrādes uzņēmumu uzrunāšana, izvēlēto uzņēmumu speciālistu veikta meža apsekošana un novērtēšana, piedāvājumu sagatavošana, šo piedāvājumu salīdzināšana, līguma slēgšana, ciršanas atļaujas saņemšana un mežizstrādes sagatavošanās darbi – tas viss prasa vairākus mēnešus. Tāpēc, lai ciršanas darbus varētu sākt nekavējoties pēc aizlieguma perioda beigām, ir svarīgi lieguma periodu izmantot tam, lai apzinātu materiāli izdevīgākos piedāvājumus un sagatavotu visu nepieciešamo ciršanai. Tā ir iespēja īpašniekiem nesteidzīgi plānot un nodrošināt individuāli optimālāko stratēģiju sava meža izstrādei," secina M.Rozītis.

Egļu astoņzobu mizgrauzis ir invazīvs kaitēklis, kas ir viens no bīstamākajiem kaitēkļiem gan Latvijā, gan arī globālā mērogā. Tā ir 4 – 5 mm liela vabole, kas vairojas un dzīvo zem egļu mizas. Mizgrauzis rada būtisku risku Latvijas mežiem, apdraudot egļu populāciju un to ekosistēmas. Tāpēc ir svarīgi ievērot noteiktos ierobežojumus un veikt atbildīgus mežsaimnieciskus pasākumus, lai samazinātu šī invazīvā kaitēkļa negatīvo ietekmi.

Pavasara saulīte jau klāt...

Kā pareizi skalot kaklu un kad tas var palīdzēt

Seno, pārbaudīto metodi – sāpoša kakla skalošanu ar sālsūdeni, šķiet, savu reizi ir izmēģinājis ikviens. Bieži vien tā patiešām palīdz. Taču ir arī citi skalošanas līdzekļi, kas var būt tieši laikā, ja kaklā kasās.

Vīrusiem ir tāda daba – iekļūt organismā caur muti vai degunu, ieperināties augšējos elpceļos un vairoties uz nebēdu, izraisot tipiskus simptomus – kakla sāpes, šķavas. Līdz 80% gadījumos sāpes kaklā izraisa vīrusi, pārējos – baktērijas, bet dažreiz sāpēm pie vainas ir sēnišu infekcija. Pret vīrusa infekcijām medikamentu īsti nav, tie, kas pieejami, ir vērsti uz konkrētu simptomu mazināšanu. Tādēļ, ja izskatām kakla skalošanu kā terapijas metodi, jāņem vērā, ka skalošana būs iedarbīgāka tieši bakteriālas infekcijas gadījumā.

Ar ko skalot – sālsūdeni, tēju?

Farmaceite DAIVA ĀBOLIŅA uzsver, ka ar tradicionālo mājās pagatavojamo sālsūdeni ir jāuzmanās: "Nevajadzētu pārcentties ar šī šķiduma koncentrāciju – te nedarbosies princips "jo stiprāks, jo labāk". Sāls sausina gļotādu un tāpat pēc skalošanas sajūtas var būt vēl nepatīkamākas. Tādēļ skalošanai būtu jālieto viegls sālsūdens šķidrums.

Saaukstēšanās sākumposmā skalošanai palīdzīgi var būt ārstniecības augu uzlējumi, tējas, kas var palīdzēt mazināt sāpes, aizsmakumu, iekaisumu un infekcijas izraisītāju koncentrāciju, tos izskalojot. Šai ziņā labi noder kumelītes, kliņģerītes, salvija, eikalipta lapas, asinszāles lakstu tējas. Novārijumiem var izmantot ozolu vai vītoli mizas."

Šķīdināmu pulveri vai jau gatavu šķidrumu?

Labā alternatīva dabiskajiem līdzekļiem ir furagīna pulveri, kas diezgan veiksmīgi cīnās ar baktērijām rīklē un mutēs dobumā. Visticamāk pirms pulveriņu iegādes farmaceits uzdos precizējošus jautājumus par slimības gaitu un citiem simptomiem, lai ieteiktu gan skalošanas režīmu, gan papildu līdzekļus, kas arī var būt palīdzīgi.

"Viens no būtiskākajiem faktoriem jebkuras terapijas laikā ir pareiza zāļu lietošana. Šajā gadījumā svarīgi zināt, kā no pulvera pagatavot skalošanu šķidrumu. Pacīņu izšķīdina vienā glāzē (200 ml) karsta ūdens. Ļauj atdzist un skalo ar siltu šķidrumu divas, trīs reizes dienā.

Pieejams ir arī jau gatavs skalojamais šķidrums ar pretiekaisuma un pretspēju īpašībām, ko nodrošina aktīvā viela benzidamīds. Tas nav jāgatavo – atliek vien ieliet ēdamkaroti (15 ml)

šķidruma, aptuveni pus minūti paskalot kaklu un šķidrumu izspļaut, izvairoties no norīšanas."

Svarīgākais par pareizu kakla skalošanu

☐ Nedarīt to pārlietu bieži un intensīvi. Optimāli būs skalot kaklu trīs reizes dienā.

☐ Jāņem vērā, ka pēc skalošanas līdzeklim jāļauj iedarboties, tādēļ nākamo pusstundu nevajadzētu ne ēst, ne dzert.

☐ Ilgstoša skalošana nav nepieciešama. Parasti kaklu rekomendē skalot no trim līdz septiņām dienām (atkarībā no līdzekļa).

☐ Skalošana neizslēdz citu līdzekļu lietošanu. Starplaikos var noderēt arī kāds kakla aerosols vai sūkājāmās tabletes. Dažādiem simptomiem ir dažādi preparāti, tādēļ ieteicams konsultēties ar farmaceitu.

☐ Kakla skalošana nav piemērota metode maziem bērniem, jo bērns var skalojamo šķidrumu norīt. Skalošanu var mēģināt no aptuveni sešu gadu vecuma. Līdz tam – smiltsērķšķi vai Islandes ķēрпи saturošas sūkājāmās konfektes vai bērnam piemērots aerosols.

☐ Kakla sāpju ārstēšanas laikā jāizvairās gan no aukstiem, gan karstiem dzērieniem – tie tikai pasliktina stāvokli, kairinot rīkles gļotādu.

Izskalo arī degunu!

Viens no vīrusa infekcijas simptomiem bieži vien ir tekošs deguns. "Skalošana iesnu gadījumā ir labs veids, kā atvieglot simptomu, jo skalojot attīrās deguna dobumi, elpot kļūst vieglāk un samazinās arī iespējamo komplikāciju risks. Skalošanas šķidrumu mājās apstākļos var pagatavot šādi: 240 ml vārīta, atdzesēta ūdens pievieno pustējkaroti vai tējkaroti vārāmā vai jūras sāls. Aptiekās ir pieejami arī dažādas koncentrācijas (0,9-2,6%) jūras vai sāls ūdens šķidrums. Dažiem var būt pievienota eikalipta ēteriskā eļļa, alvejas ekstrakts, savvaļas piparmētras ekstrakts," stāsta farmaceite un uzsver, ka deguna skalošana ar izotonisko sāls šķidrumu vai jūras ūdeni ir ieteicama gan, lai mitrinātu sausu deguna gļotādu, gan arī, lai atbrīvotu degunu no liela apjoma izdalījumiem. Ar izotonisko šķidrumu var skalot pat jaundzimušo deguntiņus! Hipertoniskais sāls šķidrums būs noderīgs, ja deguns ir aizlikts, kā arī alerģisku iesnu gadījumā.

Degunu var skalot diezgan bieži – 6 reizes dienā. Skalojamam līdzeklim jāļauj dažas minūtes iedarboties pirms degunu izšņauc, savukārt zīdaiņiem tas jāatbrīvo uzreiz pēc skalošanas, izdalījumus atsūcot ar aspiratoru.

Informē PVD

Līdz ar gājputniem Latvijā atgriežas arī putnu gripas draudi

! PVD aicina atcerēties par biodrošību un ziņot par mirušiem savvaļas putniem.

Sākoties siltākam laikam un gājputnu migrācijai, Pārtikas un veterinārais dienests (PVD) mājputnu turētājus aicina būt piesardzīgiem un ievērot biodrošību, lai nepieļautu mājputnu saslimšanu ar augsti patogēno putnu gripu. Savukārt iedzīvotāji ir aicināti ziņot PVD par atrastiem mirušiem savvaļas putniem.

Augsti patogēnā putnu gripa ir akūta, ļoti lipīga putnu infekcijas slimība, kam raksturīga augsta mirstība. Vīrusa rezervuāri un izplatītāji dabā ir savvaļas putni, sevišķi ūdensputni, kam slimība var noritēt bez raksturīgajām pazīmēm. Mājputni var inficēties, nonākot kontaktā ar inficētajiem savvaļas putniem, to izdalījumiem un fekālijām. Tāpat putnus var inficēt ar piesārņotu ūdeni, barību vai priekšmetiem (apaviem, apģērbiem, inventāru), uz kuriem nonācis vīruss.

PVD mājputnu turētājiem atgādina, – lai pasargātu mājputnus no inficēšanās, tie jātur, jābaro un jādzirdina tikai slēgtās telpās vai teritorijā ar nosegtu ūdensnecaurlaidīgu jumtu un norobežotiem sāniem, novēršot savvaļas putnu un savvaļas ūdensputnu piekļuvi. Mājputnus var izlaist tādās ganībās vai pastaigu laukumos, kuru sāni ir norobežoti, lai novērstu savvaļas putnu un savvaļas ūdensputnu piekļuvi.

Tāpat jāraugās, lai putnu novietnei nepieklūst nepieņemamas personas; tikt lietots darba vai maiņas apģērbs un apavi personām, kuras nonāk kontaktā ar putniem; barojot un dzirdinot mājputnus, netiktu izmantoti virszemes ūdenstilpēs iegūts ūdens; barības un pakaišu uzglabāšanas vietai nevarētu piekļūt savvaļas putni.

Mājputnus arī aizliegts izlaist dabīgas izcelsmes ūdenstilpēs, izņemot mākslīgi izveidotās ūdenstilpes, kurās ir nodrošināta to norobežošana, kas nepieļauj savvaļas putnu un savvaļas ūdensputnu piekļuvi, un šis ūdenstilpes izmanto tikai mājas ūdensputnu sugām.

Par visiem gadījumiem, kad ir aizdomas par mājputnu saslimšanu, nekavējoties jāziņo veterinārārstam vai PVD. Latvijā augsti patogēnā putnu gripa līdz šim ir konstatēta tikai savvaļas ūdensputniem – 2023.gadā laboratoriski tika izmeklēti 392 putnu paraugi un 148 no tiem apstiprināta putnu gripa. Pērn putnu gripa konstatēta arī divām lapsām.

2024.gadā pirmais putnu gripas gadījums savvaļas putniem jau ir konstatēts Lietuvā, divi – Somijā, vairāk nekā desmit gadījumi – Zviedrijā un Polijā, kā arī vairākās citās Eiropas valstīs.

Aicinām iedzīvotājus ziņot par atrastiem mirušiem savvaļas putniem, īpaši ūdensputniem, zvanot uz PVD uzticības tālruni – automātisko atbildētāju 67027402 vai informējot tuvāko PVD pārvaldi.

Ziņojot lūdzam precīzi aprakstīt putna liķa atrašanās vietu vai nosaukt koordinātes.

Jāpiebilst, ka laboratoriskai izmeklēšanai uz putnu gripu ir derīgs putna liķis ar galvu un neskartiem iekšējiem orgāniem, tāpēc aicinām ziņot tikai par tādiem savvaļas putniem, kurus nav jau sabojājuši (apgauzuši, izvazujuši) dzīvnieki vai citi putni.

Par laboratoriskai izmeklēšanai nederīgu savvaļas putnu liķu savākšanu un apkārtnes sakopšanu ir atbildīga pašvaldība.

Reklāmas cenas 2024.gadā Cenas ar PVN

⇒ **Vārdu sludinājumi** (pērk, pārdod, maina, dažādi, iepazīšanās, darbs u.c.):
0,60 EUR par vārdu

- **izcelti burti** – jāpiemaksā **2,50 EUR** par katru reizi
- pievienota **fotogrāfija vai logo** – jāpiemaksā **2,50 EUR** par katru reizi

⇒ **Līdzjūtības, apsveikumi:**

- **teksts līdz 20 vārdiem – 8 EUR**
- 2-rindu dzejolis un teksts līdz 20 vārdiem – **10 EUR**
- **3-4 rindu dzejolis un teksts līdz 20 vārdiem – 12 EUR**
- ja vairāk par 4 rindām dzejolis – par katru rindu + **2 EUR**
- ja teksts bez dzejoļa pārsniedz 20 vārdus (palīgvārdus skaitot), papildus par katrām 20 vārdiem + **2 EUR**
- rāmītis + **2 EUR**
- krusts, zīmējums + **2 EUR**
- par fotogrāfiju un zīmējumiem apsveikumos papildus nav jāmaksā

Nekrologs:
0,50 EUR/cm²

⇒ **Pateicības:**

- pēc laukuma – **0,90 EUR/cm²** vai pēc vārdiem – **0,40 EUR par vārdu**

⇒ **Pateicības vārdi** – tikai līdz 28 vārdiem, palīgvārdus ieskaitot – **5 EUR**

⇒ **Reklāma pēc laukuma:**

- melnbalta – **1,25 EUR/cm²**
- 1.lappusē – **1,40 EUR/cm²**

⇒ **Projektu atspoguļojuma reklāmtraksti** – Balvu novada pašvaldībām, tās sociālajām, mācību un sporta iestādēm, ārpusnovada mācību iestādēm – **280 EUR par lappusi**, ja ir noslēgts līgums un minimālais laukums 200 cm²

⇒ **Reklāma mājaslapā:**

- Aktuāla informācija (sludinājuma teksta garums līdz **200 rakstzīmēm** (7 diennaktis) – **48,40 EUR**
- Standartabaneris (220x340) (7 dienas) – **60,50 EUR**
- Standartabaneris (220x340) (28 dienas) – **108,90 EUR**

Pārdod

Pārdod skaldītu malku, ir sausa.
Tālr. 26550272.

Pārdod Audi A4, 1.6 l, 1998.g.,
EUR 950. Tālr. 29383285.

Pārdod govi. Tālr. 28628241.

Skaldīta malka. Cena
40 EUR/berkubā. Piegādes apjoms
līdz 7 berkubiem. Ir sausa.
Tālr. 25543700.

Pārdod sienu ruļļus, kartupeļus,
puscukurbietes. Ar piegādi.
Tālr. 25442582.

Latvijā audzēta cūkgaļa. Ar piegādi.
Tālr. 26326705.

Pērk

IEPĒRK MAJLOPUS
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLĪTĒJA
-ELEKTRONISKIE SVARI
tel. 27777733
www.galasparrade.lv

Z.s "Strautiņi"
iepērk **mājlopus.**
Samaksa tūlītēja. Labas cenas.
Tālr. 29411033.

Pērk meža ipašumus, arī
jaunaudzes, izcirtumus un
cirsma.
Tālr. 28282021.

Pērk neremontētu lauku māju.
Tālr. 20292294.

Dažādi

Vēlas nomāt, iegādāties
lauksaimniecības zemi.
Tālr. 28772537.

Nepārdod savu mežu, bet
apsaimnieko to! Piesakies
bezmaksas konsultācijai.
Tālr. 29418611.

Sieviete meklē darbu (9.00-17.00),
e-pasts: linassy7@inbox.lv

Līdzjūtības

Mums dzīvē, māmiņ, pietrūks tevīs
Un ceļa nebūs, kurā tikties ļauts.

(M.Kempe)

Izsakām visdziļāko līdzjūtību **dēliem Jānim un Guntim ar ģimenēm**, pavadot māmiņu un vecmāmiņu **INESI KIKUČU** kapu kalniņā. Balvu PII "Pīlādītis" kolektīvs

Nu laiks ir tai vietā aiziet,
tur – saulei pie rokas labās,
kur Dieviņš dvēseli manu
savā valstībā glabās.

(J.Kronenbergs)

Izsakām visdziļāko līdzjūtību **dēliem Jānim un Guntim**, pavadot mammu **INESI KIKUČU** Dieva valstībā. Brīvības 89.mājas iedzīvotāji

Gaisma, kas cilvēkā dzīvo,
Un siltums, ko izstaro sirds,
Tas nezūd, paliek un mirdz. (V.Egle)
Šajā sājpu un atvadu brīdī esam
līdzās **Ilmāram, BRĀLI** pavadot
kapu kalniņā.
Darba kolēģi, Sergejs

Cilvēks kā mirdzoša zvaigzne,
Kas debesu plašumos mīt.
Ne zināt mums stundu, ne brīdi,
Kad dziestoša lejup tā krīt.

Izsakām visdziļāko līdzjūtību **vecākiem, Ilmāram Keišam ar ģimeni**, dēlu, brāli **JĀZEPU** mūžības ceļā pavadot. Māriņš, Leontija, Ēriks

Tu būsi debesis, zemē,
Tu būsi vēja un saulē,
Tu savējo sirdis,
Tie tevi neaizmirsīs! (V.Kokle-Līviņa)

Izsakām visdziļāko līdzjūtību **ģimenei**, pāragri zaudējot un mūžībā pavadot **ĒRIKU EZERGAILI**. Bijušie klasesbiedri un skolotāja M.Bleive

Saņem, labā Zemes māte,
Vienu sirmu māmuli;
Apsedz viņu silti, silti
Savām smilšu villainēm.
Kad **MĀMUĻAS** dvēselīte dodas
debesu valstībā, lai patiesa līdzjūtība
stiprina **Tamāru German**.
Anna ar ģimeni Bērziņš ielā 50

Kaut pa vistālāko ceļu
Viena aizgāji, māt,
Es vienmēr būšu tev līdzās,
Tu vienmēr būsi man klāt. (I.Rudene)
Izsakām patiesu līdzjūtību **Inārai Sirmajai ar ģimeni**, kad **MĀMIŅA** dodas aizsaules ceļos.
Inta, Anatolijs

Pagājuši jau **3** mēneši!

Pārlicinies, vai abonēji

Vaduguni turpmākajiem mēnešiem!

Radās neskaidrības, zvani – tālr. 26161959.

<p>Vaduguns Indekss 3004 IZNĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS IZDEVĒJS SIA "BALVU VADUGUNS" Nodokļu maksātāju apliecības Nr. LV43203002982</p>	<p>REDAKCIJAS ADRESE TEĀTRA IELĀ 8 BALVOS, LV-4501 NORĒĶINU KONTS A.S. SEB BANKA Nr. LV21UNLA0024000467345, kods UNLALV2X <small>Publicitāte materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli. Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstiem atbild to autors.</small></p>	<p>REKLĀMA, SLUDINĀJUMI D.Dimitrijeva T. 64507018 26161959</p>	<p>REDAKTORS E.GABRANOVŠ - T. 29360850 ŽURNĀLISTI: S.KARAVOIČIKA - T. 26707934; IZINKOVSKA - T. 28319682; A.SOCKA - T. 29378903; M.SPRUDŽĀNE - T. 27832538; I.TUŠINSKA - T. 27145837; A.LOČMELIS - T. 26665086. KOREKTORE – S.GUGĀNE GRĀMATVEDE S.BĒRZIŅA - T. 25908200 ŠOFERIS A.KIRSANOVŠ - T. 27870730 Tālrunis-autoatbildētājs - 64520961</p>	<p>e-pasts: vaduguns@apollo.lv mājaslapa: vaduguns.lv Datorsalikums- SIA "Balvu Vaduguns", R.KACĒNS Iespiests SIA "Poligrāfijas grupa Mūkusalā", Rīgā, Mūkusalas 15A Tirāža – 2145</p>
--	--	---	---	---